

DOS GERMANS ASIMÈTRICS
i altres contes

Aquest llibre recull el conte premiat en el
9è Premi de narrativa curta per Internet Tinet
(Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2005),
el conte que va rebre una menció especial del jurat
i una selecció dels millors relats que s'hi van presentar.
El premi Tinet l'organitzen i el convoquen
l'Organisme Autònom per a la Societat de la Informació (OASI),
l'Ajuntament de Tarragona, Òmnium Cultural del Tarragonès
i el Centre de Normalització Lingüística de Tarragona.
Van integrar el jurat de la novena edició:
Àngel-Octavi Brunet, Andreu Carranza, Adam Manyé,
Rosa Pagès, Màrius Serra i Enric Brull, com a secretari.

Editat amb la col·laboració de:

Primera edició: març del 2006

© dels textos: els autors
© d'aquesta edició: Cossetània Edicions

Edita: Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 84-9791-182-2

Dipòsit legal: B-11.041-2006

Col·lecció Narrativa - 51

DOS GERMANS ASIMÈTRICS
i altres contes

9è Premi de narrativa curta per Internet Tinet
(Premis Literaris Ciutat de Tarragona 2005)

Cossetània
EDICIONS

DOS GERMANS ASIMÈTRICS

Lluís Oliván Sibat

GUANYADOR DEL 9È PREMI DE NARRATIVA CURTA
PER INTERNET TINET

Molts cops em sento acompanyat, noto la seva presència. Ell segueix tenint un cos de nen de cinc anys, però les seves paraules han crescut, el seu vocabulari és idèntic al meu encara que els seus raonaments puguin ser diferents i, sovint, critiqui les meves decisions.

Quasi cada nit, sobretot en aquests darrers anys en què jo he començat a perdre pèl seriosament i el front se m'ha eixamplat, somnio la meva imatge al mirall: una cicatriu en forma de falç que els cabells ja no poden cobrir presideix el meu pols dret. Fujo de la imatge reflectida i, al meu costat, el meu germà Xavier m'agafa la mà. És baixet, té cinc anys, només el nas i els ulls i les orelles podrien reflectir-se al mirall del lavabo —però no permeto que s'hi acosti, li construeixo un mandró o li regalo un caramel, al somni me l'emporto al parc perquè es gronxi o es llenci pel tobogan.

El meu pare tenia un Simca 1.000 de color rosa, o almenys aquest és el color que té al meu record, perquè la mare va fer desaparèixer totes les fotografies que podrien

certificar-lo. Els seients, d'això n'estic ben segur, estaven folrats de Skai blanc. Va ser aquest el cotxe que es va estavel·lar contra un plàtan en entrar a una corba i quedar-se sense líquid de frens. El xoc, frontal, va provocar un accident perfectament simètric. Els dos bessons vam picar de cap contra els suports dels cinturons de seguretat. Jo viatjava al costat esquerre: vint-i-set punts de sutura. El meu germà Xavier al dret: va morir instantàniament —o això va ser el que, pietosament, van dir els metges als meus pares, i no és mentida: tots sabem que sempre es mor en un instant encara que l'agonia sigui lenta i dolorosa.

Potser la simetria de l'accident, com totes les enganyoses simetries del món sensible, no va ser perfecta i aleshores dec la vida al fet de viatjar al costat esquerre i, per aquest motiu, a rebre l'impacte amb una força menor. Potser, essent simètric el lloc de l'impacte, els nostres cranis no ho eren i estic viu per la mateixa raó. Potser l'únic asimètric era el mateix Simca 1.000, el suport dret estava una mica desplaçat o havia estat col·locat amb un angle lleugerament diferent. En Xavier va morir pel fet d'estar assegut a la dreta i ara apareix sempre a la meva esquerra, recriminant-m'ho o intentant protegir-se d'alguna cosa.

La presència del meu germà és, per a mi, una cosa física: el veig, puc tocar-lo. Algunes vegades em resulta incòmoda; altres vegades em reconforta. En comptades ocasions, quan apareix, simula no veure'm, m'ignora o es posa susceptible; aleshores em fa molta ràbia. Però, en general, està de bon humor i em xiuxiueja animalades a l'orella: he de fer un esforç per no fer-me un fart de riure als llocs i als moments més inoportuns. De tota manera,

encara que sovint signifiqui una nosa, el prefereixo així: jovial, alegre, una mica entremaliat.

La mort del meu germà va convertir-me en un nen mimat, protegit en excés. La mare patia cada cop que em posava malalt, plorava cada cop que queia o m'ennuegava. Els paisatges de la meva infantesa inclouen sempre les llàgrimes de la mare. Plorava per qualsevol cosa. Mai no he pogut recriminar-li-ho —si ho hagués provat, el seu plor hauria estat incontenible.

El meu pare sempre estava seriós i trist, mai no va voler jugar amb mi ni construir-me arcs i fletxes com els que sabien fer els pares dels meus amics. El meu pare conduïa, aquesta era la seva feina, però després de l'accident va vendre el camió i va començar a treballar a la fàbrica. Li faltava el contacte diari amb el sol i amb l'aire: la seva pell va empal·lidir i els músculs —sempre presumia de bíceps, en Xavier i jo ens penjàvem a la vegada del seu braç dret— van tornar-se flàccids, penjaven dels seus braços com bosses arrugades. Em sembla que el seu cervell va reblanir-se més que els seus músculs: només el fetge li va créixer fins a rebentar.

Casa meva era un mausoleu: fotografies del meu germà —de tots dos, els bessons sempre surten junts a les fotos quan són petits, i sempre vestits de manera idèntica— per totes les parets, a tots els prestatges.

El dia més trist de l'any era el del meu aniversari —el nostre aniversari. Aquest dia, quan apagava les espelmes del pastís —sis, set, vuit, fins a les vint espelmes dels vint anys—, la mare encomanava el seu plor al meu pare. El meu germà, que m'ajudava a bufar les flames de les espelmes, em picava l'ullet; sabia que ells no podien veure'l.

“En Xavier diu que està bé”, vaig dir als meus pares el dia del meu sisè aniversari: llavors jo no distingia entre realitat i ficció, una distinció que els adults fan sempre molt a la lleugera. La mare em va clavar una bufetada i vam plorar tots tres mentre en Xavier desapareixia, dissimulant.

Encara que pugui semblar el contrari, jo crec que hauria pogut tenir una infantesa normal si la mare no m’hagués transmès la seva por atroç, si hagués pogut jugar a futbol i anar en bicicleta i endinsar-me en el bosc per jugar a fet a amagar. Molts nens tenen els seus amics imaginaris, als quals posen noms i expliquen secrets, o nines de peluix amb les quals dormen; el meu germà Xavier era una cosa semblant, encara que no fes falta que li inventés un nom perquè ja en tenia. Potser en Xavier només era una mostra de la meva manca d’imaginació.

La lectura de Borges va infondre’m el pànic als miralls; la lectura de Borges i la constatació fatal: la meva imatge al mirall és el meu germà. Ho demostra la cicatriu al pols dret. El meu germà només pot créixer, només ha crescut dins els miralls i és allà on mostra la seva faceta més desagradable, des dels miralls m’acusa i acusa els déus i l’atzar de la seva sort, de la seva condemna. M’acusa d’haver usurpat el seu lloc al món —aquell lloc a la banda esquerra del seient del darrere del Simca 1000—, diu que ell hauria hagut de ser L’Altre i enviar-me a mi a la seva existència fosca a la part del darrere dels miralls.

La mare interromp les acusacions del meu germà, que, com fa sempre, em segueix pel passadís quan em dirigeixo a la porta per sortir al carrer fent dringar les claus del cotxe, i em crida des del balancí:

—Xavier, vés amb compte a la carretera.

QUINZE MINUTS

Jaume Calatayud Ventura

MENCIÓ ESPECIAL DEL 9È PREMI DE NARRATIVA CURTA
PER INTERNET TINET

A un quart i cinc de nou d'un matí nebulós, tèrbol, esfuminat, arriben al seu destí i aparquen, amb el cul del cotxe —un Seat 124 blanc— enganxat a un mur, en un retall de terreny sense asfaltar —a penes cent cinquanta metres quadrats, en rectangle, emparedats per dos edificis ja vells d'una alçada de mitja dotzena de pisos, amb un carrer ample a mà esquerra i un altre a mà dreta. “És un matí que sembla tret d'una antiga pel·lícula de baixos fons en el que anomenen blanc i negre —pensa el més jove, que és cavil·lós i retòric— però que, en realitat, és blanc i gris, que no és un color imperatiu com el negre, sinó carregat de tants possibles matisos, graus i possibilitats com la vida; el gris és el menys rotund dels colors i, per això, potser el que més i millor diu, i pinta, la veritat de veritat, és a dir, la interior...”. Però el comentari del més gran: “Alerta absoluta i constant. I amb quatre ulls cadascun”, el treu bruscamment de la seva elucubració i el torna a ficar a la realitat, i de bell nou sent la sang borbollejant-li a les temples, al pit i a l'estómac; tot ell és una caldera que va

acumulant progressivament pressió. Ha fet un parell de glops llargs de vodka —potser per això encara és capaç de dispersar l'atenció momentàniament en elucubracions d'un cert lirisme— abans de sortir del xalet; perquè ha dormit al xalet, a casa dels seus pares, la qual cosa fa ja molt poques vegades; però avui era convenient fer-ho, mai no se sap qui pot estar a l'aguait. El pare i la mare encara dormien quan ell ha marxat.

* * *

Hi ha uns altres vuit cotxes estacionats al solar; el més pròxim queda, en paral·lel, a un parell de metres del seu, tots estan buits de gent i cap no els obstaculitza la maniobrabilitat. Després de fer una ullada minuciosa per l'entorn, el gran abaixa el vidre de la finestreta, una mica, uns quatre dits, i de seguida el jove fa el mateix amb el del seu costat. Entra a l'espai caldejat del vehicle un aire humit i pesant que flaira lleugerament a gasoil. El gran encén una cigarreta. “El dia s’ha alçat presagiant aigua, però no immediata, per a la tarda, potser —torna, el jove, a rumiar. I en els rostres de la gent domina aquest to que, a ciutat, els matisa com de pessimisme, o, si més no, de desencís, sobretot en dos mesos de l’any, novembre i febrer: to de cera —tal vegada les cavil·lacions siguin la seva vàlvula d’escapament, la que evita que rebenti per la pressió. A mitjan tardor i a mitjan hivern, les cares dels *urbanícoles* tenen un caire cerós que ni els maquillatges poden dissimular del tot, però no de cera ambarina, sinó de la blanca molt tènueament plúmbia, la d’un tint de mort. Quan penso aquestes coses en veu alta em solen dir, però és una clara imprecisió, que sóc un poeta. La majoria, m’ho

diuen amb sorna; d'altres, amb clar menyspreu; només alguns, com el meu germà, amb estima: «A tu l'ànima et dol d'una manera diferent. Tu ets de dolors luxosos i refinats. I això està molt bé, Anton, però sempre que no et faci oblidar la diferència que hi ha entre les coses importants i les collonades», em va dir un dia”.

Anton mira el rellotge: les vuit i vint-i-tres minuts. Gairebé de reüll observa el seu company, un company a qui té un respecte que sempre arriba a la frontera del territori de la por i, de vegades, s'hi fica de ple. Però és una icona, Ezequiel, per a mal i per a bé: amb la mà esquerra creuada, en diagonal, des de la base del dit petit fins a l'encaix amb el canell, per una fonda cicatriu, aguanta la cigarreta; la dreta la recolza, oberta, en una cuixa. És una manassa enorme, peluda, amb amples i bonyegudes venes moradenques. I, ara, Anton intueix que la icona, tot i que continua mirant per la finestreta, nota que l'està observant, i que li agrada que ho faci, i que sap que al debutant li cremen les plantes dels peus i se li estrenyen les gomes dels calçotets als engonals suosos.

Comença a travessar el solar, de carrer a carrer, una rossa tenyida, alta, voluminosa, a qui segueix un nen carregat amb la motxilla dels llibres. La rossa porta subjecte amb una corretja un gos gran, negre, de pèl llarg i llis. Ezequiel, en veure que l'animal es decanta cap al cotxe, es col·loca, amb un gest gairebé automàtic, unes ulleres de sol que treu d'una butxaca de la camisa i abaixa la cara, i Anton, adonant-se també del fet, es passa una mà pel rostre per ocultar-lo. La rossa, que ni tan sols ha mirat el cotxe, tiba la corretja i corregeix el rumb del ca, però no pot evitar que arribi a menys d'un metre de la porta del costat on és

el jove. “Merda de gos!”, maleeix per dins Anton. No li agraden els gossos; no s’agraden, els gossos i ell. La bèstia llença una pota cap a endavant i gairebé arriba a rascar la porta, i borda. “Otto!”, crida la rossa, mentre dóna l’estrebada definitiva; i ja es va allunyant. El nen ha seguit el seu camí, sense fixar-se en l’incident, i s’espera al costat del semàfor parlant amb un altre menut. “Otto... —recorda Anton. Al meu avi li deien Otto, perquè durant la guerra civil va salvar un parell de cops la vida fent-se passar per alemany. Sempre va saber l’alemany. O almenys això era el que deia si li preguntaven quan l’havia après: «No l’he après mai; l’he sabut sempre». Recony de vell! Jo encara era un marrec quan va morir, i me l’estimava força; havia passat molt més temps amb ell que amb el meu pare. Però, al cap d’uns anys, les veus em van esberlar el record. Diuen que al final ja parlava com un cagat; que s’havia podrit”.

Ara és Ezequiel qui observa a Anton, des de darrere de les seves ulleres fosques. Té, Ezequiel, la boca més inexpressiva que es pugui dibuixar. Els llavis són dues franges escasses i estriades, i els habituals trets de maduresa de les commissures cap a avall, en aquest cas es veuen compensats, quasi simètricament, amb altres tants, insòlits, cap a amunt. Anton s’adona que està sent observat, i nota sudoració a les mans. “Saps que al meu avi li deien Otto?...”, pregunta, incapaç de mantenir la tensió en silenci. Ezequiel arronsa les espatlles i deixa d’observar-lo. El jove s’eixuga els palmells als camals i torna a mirar el rellotge: les vuit i vint-i-set. Pel costat dret del cotxe, a l’altra banda del carrer, apareix una parella de policies. Anton dóna a Ezequiel un toc amb el colze a les costelles i ambdós fixen la seva mirada en els uniformes grisos, que

s'aturen davant d'un home, amb pinta d'estranger —el cabell del color de les panotxes madures— que els parla. No sembla que s'entenguin gaire bé. De sobte, tots tres miren cap al cotxe d'Ezequiel i Anton que, malgrat ser el carrer prou ample com perquè des d'allà no els puguin veure les cares, abaixen moderadament el cap. Però el pèl-roig assenyalava cap a ells, estenent un braç, i a Anton se li atapeix el front de petites gotes de suor freda. De seguida, un dels policies fa amb una mà un gest de negació, i agafant l'estranger pel braç estès li col·loca assenyalant cap al costat oposat a on ho feia, sens dubte indicant-li quin és el camí correcte a seguir. El tipus somriu i esbossa una mena de reverència agraïda. “Bord!”, xiuxiueja Anton, i respira fondo; i Ezequiel encén una altra cigarreta. Un cop l'estranger s'ha allunyat, els policies segueixen caminant, pausadament. Anton fa amàs de saliva per empassar-se-la de cop, perquè se li ha assecat la gola fins a doldre-li com pell esgratinyada; es passa una mà pel front i se li barregen les dues transpiracions, la palmar i la frontal, i sent fàstic. Treu d'una butxaca un mocador, s'eixuga les suors, el doblega amb cura i el torna a guardar. Aleshores li passa pel cap la Pilar: “Que en sou, de poc polits, els homes! Per què teniu el costum de tornar a doblar els mocadors, després d'usar-los, com si no hi haguéssiu fet res?”, i recorda el final de l'última discussió que va mantenir amb ella: “Estic fart del teu feminisme, de la teva susceptibilitat i de la teva retòrica inculpatòria!”. “I jo estic farta dels teus rampells de brusquedat, i de les teves contradiccions”. La setmana següent, la Pilar se'n va anar a Irlanda, i al cap de sis mesos es va casar amb un irlandès. “Que els donin pel sac a tots dos!”.

La parella de policies s'atura davant l'aparador de la luxosa joieria amb façana de marbre negre i vidre. Observen alguna cosa en un lateral de la porta, miren a dins i sembla que estan a punt d'entrar-hi, però no ho fan; un d'ells alça una mà per saludar algú de l'establiment; després continuen esguardant l'aparador. "Són uns parencers, uns fanfarries —s'escalfa Anton. Es creuen els amos del món". Mentre, Ezequiel, sense abaixar la vista ni un instant, es neteja una unglya amb una altra, es rosega un dit i escup alguna cosa per la finestreta. Els agents arriben davant l'oficina de la caixa d'estalvis, just a la cantonada del carrer que baixa perpendicular a un lateral de la placeta, aquell en què és aparcat el Seat 124. Anton mira de bell nou el rellotge: les vuit i trenta-un minuts. "Para, collons!", exclama Ezequiel, i Anton s'adona que està copejant amb els dits el tauler del cotxe. "És un malparit, aquest —pensa. Però, s'ha de reconèixer que, del que cal tenir, en té de sobres. Es manté impàvid. No sua, sembla que ni respiri, a penes es mou, només fuma. És un gat vell dur com el pedrenyal. I no crec que s'estovi mai; ja ha complit els seixanta anys i manté una fermesa que acolloneix. Jo no hi arribaré, als seixanta. Sempre he tingut el pressentiment que moriré jove". Continua amb la gola seca com un rostollar i notant la sang com si estigués en ebullició. Els policies són davant la porta de la caixa d'estalvis. Un es queda fora, esperant, mentre l'altre hi entra; quan surt, comenten alguna cosa i desapareixen de l'espai de visió que s'abasta des del cotxe. Anton gargamelleja, neguitós, i altre cop mira el rellotge: dos quarts i tres minuts de nou. Li estan entrant ganes de vomitar. Els pantalons se li enganxen al cul i li oprimeixen els genitals; amb una

mà s'estira un camal des de la cuixa, i després l'altre. Li ve una arcada, i ràpidament es tapa boca amb el mocador. Ezequiel el mira, i s'abaixa les ulleres deixant veure uns ulls del color de l'acer rodejats d'un eixam de petites arrugues. Anton li ensenya el mocador per demostrar-li que no hi ha abocat res, excusant-se. Ezequiel l'està insultant amb la mirada; insultant-lo i menyspreant-lo. Anton torna a respirar fondo, i Ezequiel a amagar els ulls darrere les ulleres. Anton nota els batecs del cor molt accelerats, desbocats. "Atent! —ordena Ezequiel, en veure que un auto negre arriba al carrer pel carril esquerre, per la banda de la caixa d'estalvis i la joieria, i s'atura davant un portal que es troba entre ambdós establiments. Ja és aquí. Ja surt". A Anton se li engarroten els tendons del coll, i no pot evitar el petament de dents. Aleshores sent una mà fèrria en una cuixa, tenallant-li com una sarpa. "Et mato. Si et cagues, després et mato", amenaça Ezequiel amb veu de gel roent. Anton sacseja el cap, negant. L'individu que sortia de l'edifici ja ha entrat a l'auto negre. Ezequiel posa el seu cotxe en marxa. Anton fica la mà en una butxaca de la caçadora i percep la fredor de la caixeta metàl·lica. Ezequiel accelera bruscament al mateix temps que Anton prem el botó. L'auto negre, amb el tinent coronel i el soldat xofer, rebenta.

COM CADA DIA

Núria Vila Mas

Com cada dia, la Sara arriba a casa a les set tocadés. Avui, però, està contenta, malgrat el cansament de tota la jornada. Deixa la bossa de mà i la jaqueta al penjador del rebedor i entra a la cuina amb les bosses del supermercat. Les deixa damunt el marbre i, com cada dia, surt al pati. Li agrada embeure's de l'aroma que desprenen les plantes del seu jardí, tan ben endreçat, abans de començar a fer res. Un punt i a part. Avui, però, té feina i no es pot entretenir. Torna a entrar a la cuina i reparteix el menjar que ha comprat entre la nevera i el rebost. Tot recollit i al seu lloc, com a ella li agrada. Somriu: avui és un dia especial. I xiulant una cançó de moda, puja les escales que condueixen al lavabo del pis de dalt; vol gaudir d'un bon bany abans de sopar. Es treu l'uniforme de caixa, el llença dins del pot de la roba bruta i engega l'aixeta de la banyera, avui ha d'estar més bonica que mai i ha de començar per treure's la ferum de plàstics, llaunes i peix congelat que l'ha acompanyada tot el dia. Entra dins l'aigua tèbia i s'hi enfonsa uns segons, els justos per sentir-se regenerada, com

en un ritual baptismal. I durant vint minuts, s'impregna de relaxació i de pau.

Prop de les vuit, aproximadament, obre les portes del vestidor i escull un vestit elegant i alhora seductor. Es vol sentir maca, desitjable, té un convidat molt especial a sopar. Es recull els cabells a l'alçada del clatell, té la cara petita i els cabells recollits l'afavoreixen més. Es posa una mica de color als llavis i insinua una ratlleta de maquillatge damunt les parpelles. Es mira al mirall: encara és bonica. Somriu. Avui no se n'estarà, de dir-li al Pere que l'estima. Agafa l'ampolleta de perfum que té guardat per a les ocasions especials i s'unta amb mesura els canells i la corba de les orelles. I una mica a l'escot, mai se sap. I baixa les escales segura, esperançada. Se'n torna cap a la cuina, però abans endreça l'escampall de revistes que reposen cansades damunt del sofà de la sala d'estar, un parell de gots que la nit anterior van gaudir d'una bona festa i una ampolla buida, trista. Obre les finestres que donen al pati i ventila la sala, encara se sent una mica de fortor de la nit anterior. Va cap a la cuina i deixa els gots dins l'aigüera, quan acabi de sopar els rentarà. L'ampolla, l'amuntega amb les altres; demà llençarà el vidre. Mira l'hora: passen uns minuts de dos quarts de nou. El Pere arribarà cap a quarts de deu i sempre és molt puntual. No s'entreté més i es posa el davantal, té el temps just de preparar el sopar i posar-lo a taula.

Mentre posa a escalfar la cuixa de cabrit al forn, ben acompanyada de verduretes fresques, para taula. Tovalles grogues amb quadres blancs, els plats de la vaixel·la de mudar i els gots que li va deixar en herència una tia per part de mare. Vi negre per regar el sopar. Sent el timbre del forn:

el cabrit ja és a punt. El deixa a dins perquè no es refredi i s'entreté a preparar una mica de pica-pica lleuger; encara no són les nou del vespre, té temps de fer quatre canapès. I just quan llença la llauna de les olives, sent el campanar de l'església que li anuncia l'arribada de dos quarts de deu. Nerviosa, es treu el davantal i es renta les mans. Segons el mirall, no cal cap retoc de maquillatge. S'asseu al sofà i fulleja les revistes que encara hi romancegen. No hi posa gaire atenció, però. Distreta, creua una cama damunt de l'altra i es tira la faldilla una mica enlaire; té les cuixes maques, les pot ensenyar sense vergonya. A tres quarts de deu s'aixeca i camina passadís amunt, passadís avall. El Pere es retarda. Entra a la cuina i mira la cuixa de cabrit: encara és calenta. Les deu. Puja a la cambra de bany i es repentina els cabells. Es renta les mans i torna a baixar. Un quart d'onze. La cuixa de cabrit es refreda: encén el forn una altra vegada a temperatura baixa. Pica alguna oliva i torna a seure. El Pere ha d'estar a punt d'arribar, pensa mentre el campanar l'avisava que ja toquen els dos quarts d'onze. Veu una mica de borra sota la tauleta de la sala. Té temps de passar l'escombra? Entén que sí. Quan entra a la cuina, apaga el forn; la cuixa massa feta no val res. Agafa l'ampolla de vi negre que hi ha damunt del marbre i se'n torna cap a la saleta, sense l'escombra. Obre la televisió i recorre tots els canals sense trobar-hi res d'interessant. Deixa engegat el canal local, encara que no el mira. Falten pocs minuts per les onze quan s'adona que s'ha begut tot el vi. Com cada dia, obre l'armariet de sota el moble del menjador i agafa una ampolla de conyac; ja només n'hi queda una altra. Es llença damunt del sofà, es treu les sabates i s'empassa tot el licor. El Pere no ha vingut, ni

vindrà, prou que ho sap, com cada dia. La taula parada, el cabrit fred i els canapès remullats, com cada nit. Embriagada, mira l'ampolla: haurà de comprar més conyac, potser demà el Pere vindrà a sopar.

ELLA

Josep Gironès Descarrega

Quan el cotxe de línia passava pel quilòmetre dotze de la carretera que enllaça Rouret i Rocablana, Remei calculà que li quedaven uns tres minuts de viatge per arribar al seu poble, a casa. És un trajecte que tenia ben apamat.

De jove, mentre estudiava en un col·legi de monges de la capital de província, realitzava aquest mateix viatge una vegada al mes, nou mesos l'any. Quan s'allunyava del poble el primer dilluns de cada mes, es posava a dormir, com a millor fórmula per a intentar esvair el disgust que li suposava anar a un centre on li imposaven uns estudis, unes normes i unes creences. Contràriament, de tornada comptava i descomptava quilòmetre a quilòmetre i minut a minut l'espai i el temps que la separaven del seu poble, de la seva família i de les seves amigues. Abans que el vehicle s'aturés al davant del cafè Mildiu, ella ja veia sa mare que l'esperava, i també la iaia Fortunata, que sortia al balcó de cal Sit a saludar els qui arribaven, fossin qui fossin. Tot seguit, entre la parada del autocar i casa seva es trobava amb la Maribel, la Josepa i la Mercè, les seves amigues de sempre.

La darrera vegada que tornà a Rocablana feia just tres anys, per l'enterrament de sa mare. Recorda aquell dia amb tristor. Blai, son pare, li havia trucat per telèfon al col·legi de Valldaura, on dóna classes de primària.

—Nenal, se'ns ha mort. Ella se'ns ha mort.

—Pare, qui és ella?

—Ella... Ta mare, nena.

Remei es quedà sense paraula i son pare va repetir-li la mala nova: "Nena, se'ns ha mort. Ella s'ha mort".

—Com ha sigut, això, pare?

—No ho sabem. Ens l'hem trobada morta al costat del safareig. El metge diu que potser ha tingut un atac de cor, o una embòlia al cap. Vés a saber! Ella mai havia estat malalta i ara, de cop...

* * *

Quan aquell dia aconseguí agafar l'autocar que la portava al poble, just en pujar-hi va pensar que ja no fóra sa mare qui l'esperaria, en arribar. Dues hores després, en entrar a Rocablana, era son pare qui restava a peu d'autocar. Com de costum, la iaia Fortunata li lliurà la salutació ordinària amb aquell somriure fugisser que se li manifestava d'acord amb el seu estat sensorial, de vegades amb consciència absent. I també les amigues d'infantesa l'acompanyaren fins a casa seva, per tal d'oferir-li companyonia i donar-li ànims en aquell delicat moment.

De camí cap a casa, agafada de la mà de son pare, feien amb les mans un nus tan reeixit com el que a ella se li manifestava a l'estómac, una angoixa que li impedia articular paraules i plors. Abans de travessar la porta de

casa, es mirà son pare i li distingí uns ulls que semblaven els de la iaia Fortunata, buits i grisos.

—Sort que has pogut venir, nena. Tons germans i jo estem molt tristos. Ja ho saps, per nosaltres ella ho era tot.

—Pare, perquè li dius *ella*, a la mare?

* * *

A casa, la difunta Gràcia estava col·locada en un preciós taüt de fusta de noguer, encoixinat interiorment amb vellut color de rosa. Li havien posat el vestit de casada i a les mans lluïa el rosari d'atzabeja que havia estat propietat de sa sogra.

—És el millor taüt que hem trobat, ella s'ho mereix tot.

—Heu fet bé, pare. En vida ja no li podrem fer res més, a la mare, però bé està tot el que hi fem en aquests moments per oferir-li un sepeli digne.

* * *

L'enterrament, l'oficiaren tres capellans, per imposició del cap de casa. En acabar l'acte religiós, els familiars més directes acompanyaren el fèretre al cementiri, fins allotjar el sumptuós taüt en un dels quatre nínxols familiars del bloc número setanta-quatre.

* * *

A partir d'aquell moment, sense la Gràcia la casa semblava buida, malgrat que Blai i sons fills, Blaiet, Josep i Remei, estiguessin per qualsevol de les estances. Tots d'acord, decidiren clausurar la que havia estat l'habitació conjugal i Blai s'instal·là en una petita cambra fins aleshores utilitzada per deixar-hi la roba abans de planxar-la.

A l'hora de les menjades, Remei o sons germans intentaven fer qualsevol menjar del gust familiar, malgrat que tots acabaven per empassar-se'l sense ganes.

Al tercer dia, Remei abandonà el poble i s'incorporà a la feina. Hagués pogut allargar l'estada un dia més, però la casa l'ofegava i veure son pare i sons germans aclaparats per la tristesa l'angoixava.

Quan retornà a la feina, es plantejà d'anar al poble una vegada al mes, com quan era estudiant; tanmateix, el retorn s'havia posposat tres anys. Era cert que cada setmana parlava amb la seva família per telèfon, però en el decurs dels darrers trenta-sis mesos mai havia aconseguit l'empenta suficient per a tornar a casa a veure els seus, ni tan sols per les vacances.

* * *

Uns metres abans que l'autocar s'aturés davant del cafè Mildiu, Remei va veure son pare. Al primer cop d'ull, li semblà que anava endreçat, amb roba neta i planxada. "Bon senyal", pensà. L'Artur, l'amo del cafè batejat com Mildiu —després que aquesta plaga li arruïnés tots els bancals de vinya—, estava netejant el flamant nou rètol del bar amb la marca de la casa. Contràriament al seu costum, en aquesta ocasió entrà al cafè sense esperar a veure qui arribava al poble. Igualment, la iaia Fortunata va deixar caure l'estora de la finestra i només en Blai rebia l'única passatgera d'aquell viatge. Tampoc hi eren les amigues.

—Com estàs, pare?

—Com vols que estiguem? Ella encara és present a casa, com si mai l'hagués abandonat. Hi és, ben cert. La intuïm, encara que no la veiem.

—Vinga, pare!, la vida, malgrat que sigui sense la mare, ha de continuar. És bo que tinguem present el seu record, però també cal mirar endavant, al futur.

Quan Remei estava a mitja frase, ja se n'adonà que son pare no se l'escoltava, ja que estava tres o quatre passes endavant, camí de casa.

* * *

En Blaiet havia preparat per sopar una amanida d'enciam i ceba seguida d'unes favetes ofegades saltades amb uns retallons de pernil.

—A la mare li agradava aquest plat —digué Remei, mentre intentava establir una conversa que no tingué continuïtat.

Quan en Josep parà taula, el seient abans destinat a la Gràcia igualment fou complimentat. Així mateix, en el moment de servir les favetes, en guardà una part per a ella, mal que no li posaren al plat.

Menjaren en silenci i només al final de l'àpat Blai badà boca: “T’hem d’ensenyar un regal que t’enlluernarà”.

Del calaix més alt de la calaixera va treure un estoig folrat de vellut vermell i el posà a sobre de la taula. Abans d’obrir-lo, es mirà sa filla amb la mateixa mirada tèrbola i li digué: “És de brillants. T’agradarà”.

Quan obrí l’estoig, i en veure la joia —un collaret d’or i brillants, amb una gran maragda central—, la Remei s’hagué de posà la mà a la boca per a evitar el crit d’admiració, fins que exclamà: “Oh, pare, és preciosa!”.

Immediatament, Remei es culpà dels tres anys d’absència, dels mesos passats enmig d’una feblesa emocional que no li permetia tornar amb els qui en aquell instant li

ensenyaven un present extraordinàriament bell i de ben segur molt car. Anímicament li semblava estar situada entre núvols cotonosos, penjada sense lligams d'un cel d'on caigué de cop quan son pare digué.

—Sabíem que t'agradaria. Demà al matí li anirem a portar a ella.

* * *

Al llarg de tota la nit, Remei no va aconseguir dormir. La idea d'anar al cementiri a visitar la tomba de sa mare li semblava correcta, tot i que per moltes voltes que li donava no aconseguia intuir de quina forma li lliurarien la joia. Evidentment, si li posaven penjada a la làpida que tapava el nínxol hi havia la possibilitat que algú se l'endugués, i tampoc li semblava adient fer un forat a l'estança per introduir un regal que de res serviria a qui portava tres anys morta. En qualsevol cas, li pareixia fins i tot poc respectuós amb sa mare portar-li un present d'aquella magnitud, quan en vida sempre havia fugit d'estrídències, de vestits poc pràctics i d'ornaments luxosos.

* * *

Amb les primeres clarors del dia es plantaren davant la porta metàl·lica del cementiri. De camí, Remei havia collit un pomet de flors silvestres, d'aquelles que per la seva senzillesa tant li agradaven a sa mare. Blai portava l'estoig a la mà esquerra, mentre que Josep tenia ben agafada alguna altra cosa embolicada en un drap blanc.

Com si fessin alguna cosa furtiva, els homes miraren al voltant, per copsar si hi havia algú que els espatllés la privadesa del moment. Amb l'estoig sota l'aixella, Blai

desembolicà el drap del Josep, per agafar la que era la clau que obria la porta reixada.

Sorprenentment per a la Remei, la comitiva no es dirigí al bloc de nínxols setanta-quatre, sinó a l'únic panteó bastit en tot el cementiri.

—Vam comprar aquest espai a l'Ajuntament per aixecar-hi aquest mausoleu de marbre blanc portat expressament de Carrara. Estic segur que a ella li hagués agradat força.

Abans que Remei pogués reaccionar, en Blai obrí el pany que obturava la pesada pedra de tancament i entre els tres homes l'aixecaren feixugament. El taüt de noguer que ella recordava quedava a la vista, ara situat al mig del gran panteó amb un espai previst per a quatre fèretres més. Tot seguit, i amb la pràctica que els donava una feina realitzada amb certa freqüència, els dos germans feren girar els pestells que fixaven la tapa del taüt, la qual enlairaren, alhora que deixaven al descobert el cadàver de la Gràcia.

Una esgarripança va recórrer de dalt a baix el cos de Remei en veure el cos de sa mare —desfigurat pel pas del temps—, i tot l'abillament que l'envoltava. El vellut rosat del taüt que recordava havia estat substituït per un altre de color morat; el vestit de núvia per un altre, mal que aquest semblava deixat caure a sobre del cos, que no posat; les arracades que penjaven dels cartílags de les orelles eren d'or i robins, a jócs amb les polseres que guarnien ambdós canells. No va sorprendre menys la Remei que als peus del cadàver hi hagués les despulles d'un gat, el qual recordava haver vist tombar per la casa, sempre al costat de sa mare.

—Què és tot això? A què treu cap? —gairebé cridà, mentre es mirava de fit a fit son pare i sons germans, que li defugien l'esguard.

—És tal com li agradaria a ella —respongué Blaiet, mentre que son pare i en Josep movien el cap de forma afirmativa.

—Què voleu dir? La mare mai es va poder permetre, en vida, lluir joies ni vestits, i penso que ara no és el moment de fer-li regals. Allò que a les persones no se'ls fa en vida, no cal fer-los-ho després de mortes, i fins i tot penso que a la mare li hagués disgustat que féssiu tot això que esteu fent.

—Que equivocada estàs, nena.

—Equivocada, jo? Com és que heu traslladat la mare d'un lloc a un altre quan encara no fan cinc anys que és morta? A qui se li ha ocorregut la idea d'enjoiar-la com si fos una pepa de deu de les que passegen per les Rambles de Barcelona? Què heu hagut de fer per canviar-li el vestit? Què..., què... Que no la podeu deixar descansar en pau? I ja n'hi ha prou, de referir-se a la mare amb aquest impersonal *ella*, per a nosaltres és la mare i per a tu és la Gràcia.

—Que equivocada estàs, nena —repetí son pare.

—Però com podeu...? Que us heu begut l'enteniment, tots tres?

—Tu no ho entens, però tot té el seu moment. Ella sempre hauria volgut tenir unes arracades noves per posar-se els dies de festa, en lloc de les velles que li regalà sa mare. També li hagués agradat lluir braçalets i collarets d'or i brillants, però això no ha pogut ser fins ara. Tot té el seu moment.

— Però..., però... I el gat, pare?

— El gat era el company d'ella. Tons germans i jo sempre feinejàvem al camp i els diumenges estàvem poc per casa, per això el gatet era un bon amic que ha acabat fent companyia a qui estimava. Tu no ho saps, però ella també et trobava molt a faltar i es delia cada mes perquè tornessis a casa. Tu ho desconeixes perquè estaves fora, abans amb les monges i ara amb les criatures de Valldaura, però ella volia tenir-te molt més al seu costat.

Amb els ulls xops de llàgrimes, la Remei tenia la mirada fixada en son germà Josep, que raspallava l'espai del panteó situat a la dreta de sa mare. Mentre es preguntava el perquè de l'acurada neteja d'aquell tros concret, no va veure com en Blaiet agafava un barró, l'enlairava i es disposava a donar-li un cop definitiu. Una batzacada de mort.

SOTA ELS LLENÇOLS DE FIL

Jaume Comas i Gras

Havia decidit fer dissabte. Com cada any, en arribar el bon temps, tocava capgirar els armaris. Desava els abrics i les flassades a l'habitació dels convidats, l'únic lloc on hi deixava unes pastilles de naftalina. Rescatava samarretes estampades, camises de màniga curta, els pantalons de lli “que no sé si encara m'entraran”, pantalons curts, el vestit de bany, un parell de sandàlies “encara com noves”... De l'armari del planxador, que amb prou feines s'obria un parell de vegades l'any, en va treure els llençols de fil. Aquest estiu sí que els faria servir. De cop, se li va glaçar l'ai. De sota els llençols emergí una pila de records.

Recordava que en un primer moment havia dit que no havia vist res. Que més endavant havia fet memòria i que tenia la vaga sensació d'haver vist un parell de sabatilles. Recordava que les imatges se li van anar apareixent de manera successiva, i que, com les onades, venien i retrocedien. Recordava que havia hagut de fer un esforç esgotador, gairebé dolorós. Feia un munt d'anys, de tot allò. I, ara, colgada sota els llençols de fil, havia remogut les brases

remotes de la història personal. Una simple tovallola de platja revifava els records.

Recordava que anys enrere havia relatat a la policia, fil per randa, el que havia vist. Que a punta de dia hi havia el mateix parell de sabatilles que havia vist el dia abans cap al tard. Que al vespre anterior, tot i que no es veia cap banyista, no hi havia donat cap importància. Llavors, va pensar que algú devia remenar les aigües al freu de les muscleres amb la intenció de collir vés a saber què, perquè no era època de res. Si hi hagués hagut algú entre les roques ningú l'hauria pogut veure del camí estant. Però, a l'endemà, al cap de deu hores, amb el sol lleganyós a peu d'horitzó, un detall li va fer pensar el pitjor. La sorra que envoltava les sabatilles era verge. La marinada de l'alba havia aplanat les petjades del dia anterior, com el bidell que esborra la pissarra entre classe i classe. S'hi va acostar. No se'n podia extreure gran cosa. Potser eren d'un peu del 40, potser menys. De fet, eren unes espadnyes de roba, tapades, però portades a retaló. Tant podien ser d'home com de dona.

Recordava que s'havia descalçat i que la sorra encara no s'havia escalfat. Al límit del rompent va estar-se immòbil amb la vista perduda mar endins durant una estona, un temps del qual no tindria consciència i mai no en podria fer memòria. I encara hi fóra si una onada sobtada no l'hagués xopat fins als genolls i l'hagués desensonyat de cop. En tombar-se, es va adonar que les seves petjades, que no eren les úniques, eren monstruoses, comparades amb les que havien dibuixat el caminet graciós i en fila índia fet, molt probablement, pel mateix corb marí que ara s'havia fet estàtua i que ran de mar semblava que, filòsof, deia:

“el pedestal és el niell”. Va anar fins als margallons que, arrencats en formació, feien com si vigilessin la cala. Va pujar pel marge i continuà pel camí que menava al penyal. Des de dalt, cap racó de la caleta no s’escapava a un bon observador. Res. No es veia ni el més petit senyal: ni banyista, ni parella de festejadors, ni pescador de canya, ni submarinista. L’únic ésser viu era l’ocell impassible que, aristotèlic, comptava les onades.

Feia anys que això és el que havia declarat a la comissaria durant més de sis sessions, no podria precisar-ne exactament la quantitat. Cada vegada havia recordat alguna cosa més i, per tant, refeien l’informe amb les noves dades que aportava. No li entrava al cap que insistissin tant. L’havien arribat a marejar. Tal com sona. Van ser una tortura, aquelles tres setmanes d’interrogatoris, aclariments, esmenes, i “això no ens ho havia dit ahir”, “a quina hora?”, “així, doncs, va veure un parell de sabatilles?”. Havia perdut el compte de les citacions, deu o dotze, però el que el revoltava era no recordar quantes declaracions havia firmat. Més de sis? “No hi va veure una tovallola, també?”.

Havia assegurat que no hi havia cap tovallola a la platja, ni prop ni lluny de les espardenyes. De fet, no havia acceptat de cap de les maneres que cada nova dada que afegia fos una rectificació, com ells deien. Senzillament matisava el relat a mesura que li revenien les imatges. “No hi havia una tovallola amb les sabatilles? Sabem que va sortir de casa amb una tovallola”. No havia estat un descuit. Sí, en la segona sessió havia consentit que llavors havia recordat que el dia abans li havia semblat endevinar una persona arrupida, com enfredorida, sí, potser embolicada amb una tovallola. Que com era? Fos qui fos, era impossible

de dir-ne res. Va veure un farcellot boterut. “La tovallola?” no li deia res. Hi ha tovalloles que parlen, és cert. Tot i que no mantenen converses gaire originals, que no van més enllà de temes mariners, amb la rosa dels vents, veles, etcètera, les tovalloles parlen. Però aquella era muda. Era una tovallola insubstancial, llisa, d’un bordeus destenyit, ni acabada d’estrenar ni amb serrells esflaigatsats d’haver fet la guerra.

Però això no és el que havia dit d’entrada. En un inici havia declarat que la tovallola era marró. Recorda perfectament que aquella mateixa nit no va poder dormir. No, no era mentida. La tovallola tenia el color marró, però ho trobava tan vague, i sobretot tan ordinari! Uns dies després, en la sessió següent, la tovallola era marró tirant a caldera. En l’altra, ja era directament una tovallola caldera. Però continuava insatisfet. Llavors va decidir que no pararia fins que no l’acolorís amb l’alternativa més ajustada. Capficat, no era conscient que aquells dies a tothora actuava d’esma. La seva atenció es concentrava en el color de la tovallola. I, amoïnat, semblava absent, fins al punt que en una reunió de les moltes que tenia en aquella època, entre els somriures burletes dels altres professors del departament, li havien preguntat si no comptava bigues.

Van ser uns dies frenètics. Hauria jurat que les neurones se li interconnectaven amb complexitat a ritme vertiginós per tal d’assimilar i destriar els elements anàlegs i dissemblants amb el color que buscava. Processava hortalisses, minerals, fruita, eines... I anava disposant un quadre imaginari. Continua essent un negat per a la plàstica. Però, aleshores, veia cada element tan ben pintat que durant el procés de representar-se aquella tela imaginada sospesà

diferents solucions compositives i, per un moment, va pesar més el quadre que no el seu propòsit: el color que cercava. El cap li bullia. Va estar a punt de rendir-se. I es va fer gràcia a ell mateix de pensar que volia llençar la tovallola. No, l'obsessió de posar nom a aquell color venia l'instint de rendició. No s'havia d'atabalar. Havia de procedir amb mètode.

Talment s'havia imaginat aquella natura morta que sense adonar-se'n feia el gest d'anar col·locant damunt d'una taula il·lusòria de caoba: unes arracades d'ametista, una plàtera d'ònix amb fruita a vessar, una aixada amb un terròs encastat de fang vermellós, col llombarda, un pot de vidre amb remolatxa... Un cep de corall s'entrellaçava amb el gotim de raïm que sobreeixia de la fruitera. Tot i que les cares menys verolades de la fruita xuclaven més llum, el conjunt era un mostrari de terres, vermells, granats, blaus i marrons, i les pinzellades lleus de groc que generaven els reflexos acarbassats i ocres no li prenién protagonisme, sinó que ajudaven a distingir els matisos de cadascun dels elements. Cap d'ells, però, encara no equivalia ben bé als tons de la tovallola.

En aquest punt, s'havia plantejat la possibilitat de reconsiderar-ho tot. Va repassar un a un els objectes del quadre. S'hi acostaven, però entre poc i massa, no equivalien ben bé al seu color. Va pensar si les plomes d'un faisà... Però no. A més de l'angúnia que li provocava pintar una bèstia sagnant, la taula ja era prou atapeïda. No hi cabia res més. I quan finalment va consentir que, a tot estirar, encara podria fer lloc a unes setrilleres i a un parell d'ampolles, de sobte, li va pujar una glopada de coragre acompanyada d'una fiblada intensa al cor. Va ser

breu. Després va tenir una sensació d'ingravedesa com no recorda haver experimentat mai més. Tot seguit, la mateixa percepció que quan una paraula és a la punta de la llengua i no acaba de fer-se sòlida el va paraitzar. Ho tenia!

Recorda sobretot la joia. Com no hi havia caigut abans? No podia ser d'una altra manera. Un parell d'ampolles! Oi tant, els reflexos del vi negre recollien perfectament els tons de la tovallola. Ho havia trobat! Però, és clar, no hauria gosat dir "una tovallola de color vi". Era poc elaborat. Calia ennoblir-la. Després de donar-hi voltes, descartava les denominacions del país i optava per un vi forà. Per què havia triat el bordeus? No se'n recorda. El cas és que va resoldre equilibrar tant de prestigi vinícola amb un "destenyit" que casava més amb una tovallola de tan poc mèrit i per això en la declaració definitiva va acabar essent una tovallola d'un bordeus destenyit. Quant feia de tot plegat?

Ara, en remoure els llençols de fil havia atiat el foc de la memòria somorta. Els llençols, com capes de cendra, havien amagat l'únic vestigi dels fets. Amb les dues mans agafava la tovallola d'un bordeus destenyit i la va desplegar. Estava amarada d'espígol. No semblava la mateixa. Quina feinada, va pensar, no relatar el que va passar! S'havia afegurat que seria més senzill inventar-se la crònica del dia després. I com si impartís una classe asseverava que els fets s'entossudeixen a surar. El temps, hauria dit als estudiants, és més dens que el fil d'or de la consciència. No sols entre realitat i ficció hi ha tan poca distància que sovint es confonen, sinó que l'espai fronterer entre experiència i imaginació l'ocupa aquest espai tan magre. Pot semblar invisible, però hi és. Tothom té consciència: els mercenaris la baraten; els dictadors s'hi acovardeixen; els polítics la

gestionen; ningú se'n riu... A tot estirar, quan la consciència fa mal, és a dir, quan el criminal té mala consciència, l'amaga. Però retorna. No ho deia enmig de l'aula, sinó a si mateix. El fil d'or és prim però incorruptible. No s'oxida. El temps s'hi atura. Ja se sap que la consciència no perd mai l'esperança de tornar a brillar.

A l'armari de la roba blanca s'hi amagava aquell fil d'or. I llavors va recordar com de ràpid va ser, i com va esberlar-li el cap amb l'aixada, i com es va glaçar l'ai mortal i no va retrunyir per la cala com passa a les pel·lícules... Recordava com si fos ara l'escenari sangonent, i com s'escolava a raig fet com un càntir pel broc gros, i com va embolicar-li el cap amb la tovallola. I ara també li pujava la glopada de coragre i la fiblada intensa. Revivia el moment en què va arrossegar-lo fins al freu de les muscleres. Entre les roques el mar era d'un bordeus destenyit. I, únic testimoni, el corb s'ho mirava sense gota de complicitat.

CONTE DE TARDOR

David Figueres Felip

Em pesa aquest silenci que no s'acaba de voler barrejar amb la nit. Com el cafè instantani de l'esmorzar formant aquelles primetes cordes fins al fons del got abans de decidir-se a tintar tota la llet. Jo també m'he decidit a llençar cordes fins al meu fons. Encara hi estic penjat. M'hi acompanya un foc d'ascles verds que només xiulen i que no es deixen engrapar per cap guant de flames. Pel forat que deu haver fet un corc en un bitllet, hi fumegen un parell de cintes de boira que s'enlairen movent la cintura amb el mateix nervi com mou la llengua un escurçó. He tornat a l'escenari del crim. Ara tot és més fred. Enretiro les cortines i topo de nassos amb això mateix que et dic. El silenci. La meva cara reflectida en els vidres freds que són com els miralls de tots els temps inabastables. Jo només penso que sóc aquest que es mira i no et troba. Aquest que et busca i no es veu. Sense lluna i sense voler-ho, el silenci se m'ha fet fosc. A mi m'agradaria que ho fos més. Torno a buscar justificacions: el meu esport predilecte. No m'hi ajudis. Em fa por admetre que hi acabis tenint

dret i això voldria dir que vas pujar escales amunt quan jo estava despistat i vas obrir les portes de no sé quantes cambres i de no sé quants armaris. Passo la mà pel llom de tot un plec de tèbies remembrances. No s'han refredat del tot perquè la memòria, com el microones, és un indecent artefacte que ens permet rescalfar el que ja no tenim per tal d'alimentar-nos-en quan no tenim ganes o temps de viure de l'ara. Guionista en crisi refugiat en un poble de muntanya per acabar la seva darrera alguna cosa, coneix noia en un bar. Bonica. Més jove que ell. L'estiu. El guionista està encallat en una escena concreta de la seva vida que no aconsegueix de saber escriure. S'expliquen a glops la vida. Sorgeix sense voler-ho la complicitat després de trobar-se unes quantes nits i massa gintònics. Ella desobeeix totes les històries de llops amb caputxetes, porquets i cabretes. En obrir ell la porta —passa per casa demà a la tarda i et deixo el llibre— tots dos se somriuen per la teatralitat absurda d'aquella litúrgia. Follen tota la tarda. Ella se'n va sense el llibre, però amb alguna cosa que el guionista es passa tota la nit buscant i buscant, espantat, més pel fet de no saber de què es tracta que no pas pel que representa la pèrdua.

* * *

Surto a la terrassa. Respiro l'aire que sembla immòbil de tan fred com és. Una fiblada a la gola. Puc entreveure la gespa del jardí esgrogueïda, malalta de fred i d'abandó. Condemnada a rebre només quatre trepitjos escadussers que jo mateix sempre oblido de repartir cada matí amb una regularitat absoluta. Les pomeres arrengherades i abatures també pel mateix bombardeig de desencís que fa

hores que ha desembarcat. Afaitades de fulles i d'il·lusió. Amb els darrers avortaments marronosos als seus peus. Els fruits malferits que ningú no es pren la molèstia de recollir. Esberlats, madurs, clivellats. Amb ribets de sang espesseïda damunt la pell florida. Polpa mòrbida que fins i tot els cucs escupen. Sota el canemàs de fulles, un tuf eixut de mort podrint-se sense excuses. Sense matisos. Sense cap mena de luxe de detalls. Els rosers, muts de poncelles, són els primers en sintetitzar una de les possibles conclusions de tant barroquisme amb una veu com de corifeu de velles uniformades de negre, fent-la petar en un pedrís d'un poble d'estius percutits per la fressa dels grills. "El pitjor de tot, és això de recordar, jove". Mira les urpes dels avellaners com també m'ho diuen. I després vindran els quinze pollancrecs que es veuen allà al fons amb la mateixa cançoneta. A la merda. No em va estranyar gens que l'endemà tornessis a la mateixa hora. Em vaig deixar el llibre, mossegant-te el llavi tota Lolita. I vam tornar a somriure tots dos i jo a témer cada tarda de les que havien de venir. Si demà no tornes ja no sé si me'n recordaré de viure, em deia. Més enllà del teu cos donant-se'm absolut, pensava que la humanitat no podia haver previst cap altre plaer tan infinit i tan perdurable.

* * *

Camino fins a trobar aquell llac artificial. Detesto que les persones variïn un paisatge de manera gratuïta. M'hi uneix la sensació d'estar tot jo en un contrasentit semblant. El camí que m'hi porta, d'arena vermella, xiuxiueja alguna cosa semblant al teu nom entre el lleu balanceig dels rebolls, les alzines i els pins. Estableixo una tonalitat concreta

per totes les coses que he de deixar definitivament. Més que res per saber-les diferenciar de les altres quan torni a caure en els mateixos paranys. A hores d'ara ja he descobert que he sortit a la recerca d'un pas per passar a l'altra banda i em cal desprendre'm de tot aquest llast innecessari. Ara n'és el moment. S'ha de fer. Com estirar l'esperadrap que protegeix una ferida cicatritzada fa un grapat de setmanes. Com tornar a l'escola després de passar la grip. Com canviar l'aigua d'una peixera. Parades d'avellaners letàrgics, d'altres de trumfos ja tots recollits. Ni cretalls no hi queden. Els solcs desllaurats amb la invisible habilitat de la rella dels dies. A l'esquerra, un bosc ombrívol i atapeït de pins de troncs rectes. Tous de falgueres. Cada vegada que giro el cap imagino que te m'acostes esquivant els arbres. Un-dos-tres-pica-paret. I res, que no hi ets. He de percebre't amb la mateixa invalidesa de sentiments de sempre. Pressentir-te com en la foscor de la teva llengua que no parlava sinó damunt el meu cos. Jo que representava que t'havia d'ensenyar les coses... Tu nedant dins de mi apartant les branques de la incertesa de no saber. Com si ho haguessis fet tota la vida. Aviciant-me a la teva amor ignorant i analfabeta. Aviciant-me al teu desig que em desmuntava i em tornava a refer de tarda en tarda.

* * *

La nit sembla feta de betum. La nit sembla feta de baquelita. Escampall d'estrelles. Em vénen a la finestra i les engego remenant les brases que s'espavilen atrafegades, a la llar. Com les llums d'una ciutat. Com robins intermitents glatint abans de convertir-se en la cendra dels vidres que voldria enderrocar per ser jo mateix ja tot de cendra.

En cada rectangle de vidre que em repta a sentir-te més llunyana, faig un dibuix diferent. Potser perquè en aquests capricis de l'atzar, començo a entendre que totes les regles que s'han escrit al llarg del temps no són res més que els buits d'unes grafies dibuixades en un vidre entelat que la humitat tornarà a omplir abans que les puguem aprendre de memòria. Al capvespre deixaves els meus llençols, freds. Sentia l'aigua de la dutxa com esbandia el que ens havíem donat. Amb el cabell encara moll em besaves i fugies. Escrivia fins a l'hora de sopar. Feia una volta, després. Prenia una cervesa en alguna terrassa on sabés que no et podia trobar morint-me de ganes de trobar-te. Passava després la nit en blanc. Dormia tot el matí. Dinava poc i malament sabent que tu, puntual, aviat tornaries a portar-me tot el que em calia. I un dia ja no vas tornar. I un altre, i un altre, i un altre... Tot es va aturar perquè tot es movia massa. Em vaig trobar de sobte amb mi mateix. Algú que havia previst d'oblidar mentre durés tot plegat, em tornava a donar el bon dia sorneguer, sabent totes i cadascuna de les coses que t'havies emportat. En el fons tenia raó. Què importava aquell inventari? No hi havia cap lloc on presentar una reclamació. Cap detectiu acceptaria de buscar-te. La vida. Aviat el mateix no-res precís d'altres vegades. El silenci del teu i d'altres amors absents. I ara m'adono com pesa aquest silenci que no s'acaba de voler barrejar amb la nit. Com el cafè instantani de l'esmorzar formant aquelles primetes cordes fins al fons del got, abans de decidir-se a tintar tota la llet.

MODUS VIVENDI

M. Pilar Cabrerizo Lahoz

Quan va venir al món els seus pares ja feia anys que li havien buscat un nom. S'havien conegut a l'Aula Magna de la Universitat quan tots dos eren estudiants de clàssiques i en les seves apassionades trobades furtives entre classe i classe, als lavabos o amagats darrere un robust taronger del pati de Lletres, havien decidit que el seu primer fill, quan el tinguessin, es diria Cai, traducció al català del nom llatí Caius, ja que els dos eren fervents admiradors de la cultura romana.

Un nom així unit als gustos especials i les estrictes conviccions dels pares, va marcar-lo des de ben petit, i resultà que, mentre els altres nens de la seva edat s'embadalien davant les pel·lícules de Walt Disney, el petit Cai s'empassava una darrere l'altra totes les de romans que passaven per la tele, sobretot per Setmana Santa; en lloc dels entrepans de pernil o de crema de xocolata per berenar, ell s'afanyava a endrapar, amb gana, pa torrat amb *garum* i quan els seus amics i companys de classe, en arribar carnaval, es penjaven l'estrella de xèrif de les seves

camises a quadres, ell desempolsegava la seva disfressa de soldat romà amb casc, escut i espasa incloses sense cap complex. El seu dia ideal no el concebia al zoo o al camp de futbol del seu equip favorit, en Cai, sempre que tenia ocasió de triar, es feia portar a qualsevol museu on pogués admirar amb satisfacció ruïnes romanes i, així, les de les antigues Tarraco i Barcino les coneixia com el saló de casa i aquest era el tema de totes les redaccions escolars i de tots els seus jocs al pati, val a dir que poc secundats pels seus companys que, sens dubte, preferien córrer darrere una pilota o jugar a fet a amagar.

En Cai va anar creixent fins fer-se un home i, com era de preveure, en acabar el seu batxillerat de lletres, amb matrícula *cum laude*, es va inscriure a la Universitat per cursar filologia clàssica, com anys abans ho havien fet els pares.

Entre llibres i apunts va conèixer una noia, la Màxima, Max per als amics, que li va robar el cor i que *a priori* li va semblar la dona més meravellosa del món, la que somniava que seria la mare dels seus fills. Però *ipso facto* va descobrir que en la Max tot eren aparences i que l'únic que li interessava a la vida no era la carrera, ni arribar a aconseguir una bona feina sinó que allò que ella volia de veritat era trobar un bon marit. Així que la xicotona no va trigar gens ni mica a posar com *conditio sine qua non* que es casessin de seguida perquè tenia pressa per formar una família i ja n'estava tipa dels estudis. Això va espantar en Cai, que *de facto* ja havia decidit deixar-la temps abans.

Poc després de trencar aquesta relació, una nit d'estiu, tot assaborint una magnífica peça al Teatre Grec, va conèixer l'Elena. Casualment, la noia també es decantava per les

lletres i estudiava grec modern a l'escola oficial d'idiomes. En principi, en Cai va pensar que una noia així i ell havien de complementar-se prou bé, però aviat s'adonà que l'Elena era una bleada, que quan li parlava sempre estava *in albis* i li agradava viure un *alter ego* constant: ara es comportava com la seva millor amiga, ara com la seva germana, mancat totalment de la seva pròpia personalitat. Així que, sense pensar-s'ho massa, posà fi també a aquesta segona relació, que li feia perdre l'oremus.

Després d'un bon temps dedicat a acabar la carrera i a aconseguir feina de professor de llatí en un institut de la ciutat, quan menys s'ho esperava va conèixer la Gertrudis. La seva trobada va ser casual, quan tots dos van guanyar *ex aequo* el primer premi dels Jocs Florals del barri. La noia vivia molt a la vora de casa seva però fins aquell dia no s'havien vist mai. Fou un amor a primera vista, igual que en les ocasions anteriors, però alguna cosa, un sisè sentit, li deia que aquella vegada seria diferent.

La *vox populi* feia de la Gertrudis un molt bon partit: intel·ligent, bonica, agradable i amb una veu que, només sentir-la, enamorava, no en va treballava de locutora en una ràdio del barri. Així que quan la mare els va enxampar a tots dos *in fraganti* petonejant-se a l'ascensor de casa, va somriure per dintre tot pensant que era el millor que li podia passar al seu fill.

Va ser un festeig curt. Aquesta vegada era en Cai qui tenia pressa per casar-se. Quan va proposar fer-ho només un parell de mesos més tard no va haver-hi quòdrum en cap de les dues famílies: l'agost és mal mes per contraure matrimoni, fa massa calor i gran part dels convidats seran de vacances. Així que van decidir ajornar el que seria per a

ells com la seva pròpia benedicció *urbi et orbi* amb església, capellà, flors i nens portant les arres fins al setembre, que és, sens dubte, un molt millor mes per casar-se.

La núvia va viatjar *ex professo* a París per comprar-se el vestit, ja que volia que aquell casament fos d'allò més lluit ja que l'*statu quo* no podia ser millor per a tots dos: una bona feina, uns sous que no estaven gens malament i un pis en propietat lliure d'hipoteques gràcies, en part, als pares d'un i altre membre de la feliç parelleta.

El casament fou magnífic —*Dei gratia*— i també els mesos que el seguiren, en constant lluna de mel, foren com l'exemplificació del *Carpe Diem* o el *Mens sana in corpore sano*. Hi havia temps per a tot: la feina, la cultura, l'esport i, per descomptat, l'amor. Van decidir de comú acord ajornar *sine die* el moment de tenir fills i així gaudir d'aquella magnífica situació el màxim de temps possible.

Al cap d'un parell d'anys, la naturalesa els va fer sentir a tots dos el desig de ser pares, així que posaren fil a l'agulla i en pocs mesos la Gertru ja lluïa una bona panxeta, de bessons! La sort els va acompanyar també en aquesta ocasió i els nasqué la parelleta. —Feina feta!— en Cai es va afanyar a afirmar *ex cathedra*. La mare va demanar il·lusionada triar el nom del noi ja que li feia molta il·lusió que en dugués un d'origen germànic com el seu i, d'altra banda, Arnau era un nom que li havia agradat sempre. En Cai va reivindicar el seu dret de triar l'altre, el de la nena; evidentment, seria un nom llatí, i li posaren Clàudia.

Al principi, la casa fou un *maremagnum* de biberons, bolquers, sonalls i altres estris per a la canalla, però aviat s'habituaen a l'enrenou i val a dir que se'n sortien prou bé. L'Arnau i la Clàudia van anar creixent enmig de contes de

romans i altres històries i, *a grosso modo*, es podria dir que eren nens sans de cos i d'ànima, tot i que no els agradava gens ni mica el *garum* i s'embadalien davant les pel·lícules de Walt Disney.

Amb el naixement dels nens, la Gertrudis decidí deixar de treballar perquè assegurava que tenir cura de dos nens i de la casa ja era prou dur per a una dona. En Cai hagué de procurar-se, *in extremis*, feines extremes com a redactor de llibres de text i fent classes particulars, que l'únic sou de professor d'institut no arribava per a tot, i va anar deixant el seu *currículum vitae* arreu.

Amb el temps, l'Arnau i la Clàudia es van anar fent grans i en Cai tenia encara més temps per treballar i portar diners a casa, perquè les despeses esdevenien cada vegada més elevades. Els nois s'havien matriculat per a fer batxillerat en una escola privada i això suposava molts diners. Això sí, batxillerat científic, ja que cap dels dos s'empassaven gaire les matèries de lletres, en les quals havien anat bastant justets a l'ESO, mentre que sempre havien excel·lit en matemàtiques, física i tecnologia.

La Gertru seguia fantàsticament bé amb el seu gimnàs, te amb amigues i altres activitats que li ocupaven el temps, i fugia d'estudi cada vegada que en Cai l'insinuava que ara que els nois ja s'havien fet grans podria tornar a treballar. Cada nit, quan se n'anava a dormir, mentre li feia un petó al seu home, pensava en la sort que havia tingut amb ell: bon marit, culte, responsable, treballador..., i així, igual que una nena que ha aconseguit la seva joguina favorita, dormia tota la nit com un angelet mentre a en Cai li costava agafar el son pensant en les despeses extra que tindria aquell mes i tota la feina que li esperava l'endemà. Però, com que els

bons costums no es poden perdre, quan arribava el cap de setmana, que no li faltés la seva pel·lícula de romans que es mirava tranquil·lament al sofà de casa mentre es delectava amb les seves torrades amb *garum*, *peccata minuta!* Això sí, sense la família: els nois sortien amb els seus amics i la Gertru trobava sempre alguna excusa per acompanyar alguna amiga a algun lloc o, si més no, per assistir a algun acte cultural o visitar la seva mare. Tot menys sotmetre's als gustos del tros de *quoniam* del seu home, els quals cada vegada suportava menys.

Després, la Gertrudis va començar a veure's amb un altre home, en Bernat, un estudiós de la cultura germànica que l'últim projecte que tenia *in mente* era un tractat sobre la influència del superstrat en la llengua catalana. La Gertru se li entregà en cos i ànima sense sentir el més mínim remordiment. I si li'n venia algun recordava que, també a la història, l'imperi germànic es va imposar a l'imperi romà i, per dintre, somreia. El que no sabia és que quan ella marxava de casa, en Cai avisava l'Alba, una enamorada, com ell, de la cultura llatina que havia conegut feia unes setmanes mentre esmorzava al bar del costat de l'institut. L'Alba, especialista en cuina romana, avui li portaria preparat un pollastre a la Númida amb el qual els dos es lleparien els dits abans de lliurar-se a la satisfacció de les seves passions carnals sota el seu lema: *Gaudeamus igitur. Post facto*, netejarien bé tots els plats per eliminar el *corpus delicti*, i l'Alba tornaria a casa mentre en Cai esperaria la Gertru despert per xiuxiuejar-li a l'orella abans d'anar a dormir, molt suaument: "*Ab alio species alteri quod feceris* (espera de l'altre el que a l'altre li hagin fet)" amb la seguretat de saber que ella no entendria ni un borrall del

que li estava dient i la satisfacció de sentir que li estava pagant amb la mateixa moneda.

* * *

La Clàudia fixa la vista en el *Requiescem in pacem* de la làpida nova del pare mentre consola l'Alba, que sanglota sorollosament en sentir-se un xic culpable tot recordant les paraules del metge: "Ha estat una indigestió"; és clar, de cargols amb mel d'Alexandria, que li agradaven amb deliri. Ja li deia ella que no en mengés tants! A una distància prudent, la Gertru i en Bernat observen la situació sense prendre-hi part. La Clàudia xiuxiueja a l'orella de l'Alba que el pare ha mort com ha viscut: fidel als seus principis, amb el seu propi *modus vivendi*. Mentre, el seu home, en Guifré, descendent de comtes, s'acosta amb la petita Ermesenda, la filla d'ambdós, i li acarona l'espatlla. Ella es mira l'Arnau, el seu germà, que tot just fa un parell de dies els va presentar la seva promesa, una bibliotecària aragonesa d'allò més simpàtica, i somriu recordant les últimes paraules que va sentir del pare:

—La nostra família és com un resum simplificat de la història de Catalunya, ara l'Arnau unirà el nostre regne amb el d'Aragó.

Que n'era d'original el pare! S'acomiada amb un "t'estimaré sempre" i surt del cementiri acompanyada dels seus mentre una llàgrima tossuda li rellisca per la galta.

CONTRACTE INDEFINIT

Enric Camps Valero

Era jove, ros, alt, d'aspecte esportiu i sentia addicció per les begudes isotòniques. Demà, quan el soterran, tots diran que tenia tota la vida per davant. També era simpàtic, extravertit i, no obstant això, posseïa una bona dosi de cultura que només mostrava si esqueia. Acabava de signar un contracte indefinit i tenia un tumor maligne de dos centímetres de diàmetre instal·lat al còlon.

Jo no sóc alt ni ros i passe els diumenges estirat al sofà, fumant tot allò que vaja embolicat en paper i veient partides de billar a tres bandes i campionats de golf que es disputen a ma casa gràcies a l'antena parabòlica. De tots dos esports, en sóc un autèntic erudit (sempre he pensat que si m'hi dedicara seriosament, tinc millor fusta que el Raymond Ceulemans o que el Jack Nicklaus). Si gaudisc de do de gents o no, no sóc qui per a opinar-ne. I pel que fa a la cultura, de l'esportiva, la que vulgues, i de la resta, *com ci com ça*, per a veure el telenotícies sense perdre'm i prou. El meu contracte es renova cada sis mesos si he complert els objectius, i el meu càncer és de pulmó i diuen que té molt mala cara, o, el que és pitjor, que té la cara

molt gran. Amb aquestes dades, la gent diu de mi, a les meues esquenes, per descomptat, que tinc tota la vida per darrere, i potser no els falte raó.

Aquest jove i jo, que, com han pogut deduir, l'únic que teníem en comú era que tots dos posseïem unes cèl·lules rebels que es reproduïen sense control, ens hem conegut, no podia ser d'altra manera, a la sala d'espera de l'oncòleg just quan a cadascun de nosaltres ens anaven a comunicar la sentència, com així hem decidit anomenar el diagnòstic al llarg de l'animada conversa que hem mantingut mentre esperàvem que ens cridaren per l'altaveu de la sala que hem rebatejat “la banqueta dels acusats”, nom que ens ha semblat més adient als rostres dels que hi sèiem.

Potser perquè les desgràcies uneixen, o perquè les malalties greus ens converteixen en perfectes receptors de les malaurances dels altres, malgrat que siga per pur egoisme, o perquè hem coincidit seient amb seient i a cap dels dos ens abellia parlar amb les respectives companyies, aquest xicot i jo hem connectat —com es diu ara— de seguida. Ell m'ha posat al corrent d'alguns temes polítics i econòmics de la nostra societat, de l'atur que ens assota, de com són de precaris els contractes i com se n'han abaratit les rescissions, en concret dels del tipus “indefinit” com el que ell acabava de signar, no obstant això, amb gran joia. I jo li he cantat les excel·lències de l'esport de Ballesteros, Olazábal i del borriolenc García. Quan parles amb algú sobre temes que en saps molt i que l'altre desconeix, els papers de professor i alumne queden molt definits i, potser per això, l'instint paternal i educador emergeix a través de la pell, de la saliva, de la mirada, fins que tot plegat forma una espècie de malla protectora que embolcalla la parella de mestre i deixeble que els aïlla de la resta del món, de la

resta de realitats. És un moment sublim que dues persones poden viure en qualsevol moment, durant un instant tan sols, si es vol, però que els pot fer oblidar per uns minuts quin paper desenvolupen en aquest joc, com els està anant en la partida i quant de temps els resta abans que els en facen fora.

Calcule que hem xerrat vora una hora abans que l'altaveu boçara el seu nom entre traques xineses i interferències. Ha estat aquest l'únic moment que l'he vist insegur i una mica abatut. S'ha alçat del seient amb prou feina, com si per un moment preferira deixar córrer el torn i reprendre l'animada conversa. Però la seua acompanyant l'ha agafat del braç i no l'ha deixat anar fins que no han arribat a la porta de la consulta. "Mira'l", he pensat, "sembla que en lloc d'anar a conèixer la sentència vaja directament a la cadira elèctrica". Encara que ho puga semblar, no he emès aquest pensament en to burlesc —de res no serveix aquesta mena de modulació en la veu quan hom parla per a si mateix—, no se m'haguera ocorregut mai, sobretot quan era conscient que en uns minuts era jo qui anava a recórrer la mateixa distància que ell, en la mateixa direcció i amb un neguit semblant.

En eixir, però, era un home distint. Un somriure d'orella a orella creuava el rostre del meu company quan s'ha dirigit cap on encara romania assegut i m'ha dit amb to triomfal el que ja sabem dels dos centímetres de tumor, que no eren tan greus, i el que no saben vostès encara de l'absència de metàstasi. La sentència, doncs, es reduïa a una lleugera incisió per extirpar el tumor, unes sessions de quimioteràpia per si de cas i unes revisions periòdiques de rutina.

—És fantàstic, xicot. Me n'alegre per tu —li he dit amb sinceritat.

—Veritat que és una bona notícia? Me'n vaig a celebrar-ho ara mateix. Si vol, l'espere a l'eixida i ho festegem plegats.

—Deixa-ho córrer, amic, no siga cas que la meua sentència t'aigualisca la festa. Vés i passa-ho bé, i gaudeix de la vida i del contracte indefinit. Un altre dia, de ben segur, ja ens reveurem per ací. D'ocasions, no ens en faltaran.

No sospitava jo que una hora després el veuria estès sobre l'asfalt de l'avinguda, enfonsat en un bassal de sang, sense esma, sense un alè de vida.

Veient-li les cames matxucades pel para-xocs i el rostre desfigurat pel parabrisa, a punt he estat de vessar una llàgrima per ell, però en l'últim instant me l'he guardada a dintre del llagrimal. He pensat de seguida que aquest món és una gran empresa on tots tenim el nostres contractes fixos, indefinits, per obra o temporals... Però que de res no serveixen quan el patró decideix dur a terme un expedient de regulació. Després, he fet mitja volta i me n'he anat amb la imatge del jove estès a terra gravada a la retina, la seua xicota desmaiada sobre la vorera, un fum de gent envoltant tots dos i la meua llàgrima lluitant per fer-me borrosa tota aquesta visió.

La meua esposa tampoc no ha vessat cap llàgrima davant d'aquesta escena, les ha vessades totes quan el jutge m'ha sentenciat a una mort lenta i anguniosa que m'esdevindrà en un any si fa no fa, o en dos si obeïsc les ordres dels metges i complisc escrupolosament el programa de tractaments pal·liatius. Pobra dona, quants mesos de patiment li resten encara, si no m'acomïaden abans d'hora, és clar.

BAR

Andreu Ballús Santacana

L'home que hi ha assegut a l'esquerra de la primera taula a la dreta remena un cafè amb llet. Mou la cullera intermitentment; un parell de voltes en el sentit de les agulles del rellotge, tres o quatre en sentit contrari... Ho fa perquè li agrada portar la contrària. Des de ben petit que sol fer coses com aquestes, coses sense sentit només per dur la contrària; i això, és clar, fa que molta gent el consideri (no sense certa raó) un torracollons. Per això ha deixat un dels dos sucres al platet: perquè li fan ràbia les coses dolces, que li recorden les possibles xicotetes que es va perdre a la universitat per la seva fama d'insuportable. Tot i això, si pren un cafè amb llet en comptes de, per exemple, un cafè sol, és perquè un home amarg, allò que se'n diu un home amarg, no ho és pas. De fet, la noia que seu al seu costat i parla amb ell sobre l'esport local està convençuda que rere aquella façana distant i aquella barba s'amaga un nen tendríssim. Un nen al qual li costa d'expressar les seves emocions, i que necessita algú com ella (pacient, benhumorat, subtil) que l'ajudi a fer-ho. No ho fa perquè estigui interressada en ell com a home; si li preguntessin què sent

per ell, deixaria ben clar que el seu interès és purament altruista, que si prova d'ajudar-lo és perquè li sabia greu que una persona amb un fons tan bo és convertís en un vell amargat només perquè ningú ha sabut prestar-li prou atenció. És clar que si digués això, el noi que seu al seu davant, marginat de la conversa, i que li pren quan no mira glops de coca-cola se li tiraria al coll: està convençut que ella se sent atreta per aquell energumen barbut, perquè ha tingut ocasió de comprovar que les noies de la seva edat es tornen boges pels homes més grans, sobretot si es fan els distants. El que li fa més ràbia és que l'hagi convençut per quedar-se a fer un cafè amb ells; ell ja ha provat de escapar-se'n dient que no tenia diners per prendre res i que, a més, portava tres cafès en dues hores, però al final l'ha enredat perquè es quedés. I mentre pren de l'ampolla d'ella el dotzè glop de coca-cola, cada cop més nerviós perquè duu massa cafeïna a sobre i perquè en trenta-cinc minuts ningú li ha dirigit la paraula, es pregunta si val la pena rebaixar-se tant darrere d'aquella bleada que només pensa en ell quan no troba ningú més.

* * *

L'home sol de la taula de l'esquerra sabia què respondre-li si, mentre se'l mira amb posat malenconiós, li llegís els pensaments. Té gairebé tantes històries amb dones a la memòria com cabells blancs al cap, i això són un munt d'històries i un munt de dones. Però els seus ulls cansats no tenen el poder de llegir els pensaments d'altri, i aviat es giren cap a la porta per veure si arriba el seu nebot, que ja fa mitja hora tard. Li estranya que faci tan tard, perquè sap que li vol demanar diners, i no li convé fer-lo esperar massa..., tot i que (a qui vull enganyar —pensa—) el seu nebot

sap que l'esperarà i que acabarà deixant-li els diners com fa sempre. I ho farà perquè ha fotut la pota massa vegades en cinquanta-set anys i ja se n'ha cansat: només vol treure's de sobre els maldecaps de manera que ningú li pugui retreure res, i acabar de prendre's la seva cervesa amb tranquil·litat.

* * *

El jove que seu a l'esquerra de la segona taula a la dreta es faria un tip de riure si sabés això; ell, que viu d'entaforar maquinàries inútils a petites i mitjanes empreses, sap que no s'han de barrejar els diners amb les filosofades si no és per vendre el producte. Perquè els diners, si bé no donen la felicitat directament, ajuden bastant a aconseguir-la. Per exemple, ell està convençut que la rossa espectacular que pren un gelat al seu costat no hauria accedit a sortir amb ell si no sabés que està "forrat" de pasta. I té tota la raó; a la rossa el que li ha fet gràcia d'ell són els diners. No exactament perquè sigui una interessada: és que a casa li van ensenyar, des de ben petita, a diferenciar entre un bon partit i un pòtol. Un dels seus criteris de selecció preferit és la roba: un pòtol mai vesteix Giorgio Armani. Algú que vesteix Giorgio Armani ha de tenir classe i molts diners. I quan un noi jove té molts diners no és pas per casualitat. Els diners no s'acumulen sols; cal un esforç continuat i conscient, un treball metòdic que només pot ser dut a terme per algú amb voluntat de ferro i caràcter emprenedor.

* * *

Els adolescents grenyuts que s'empassen una cervesa rere l'altra a la segona taula a l'esquerra no pensen com la rossa; ells tenen la seguretat que per arribar a fer-se ric no-

més cal ser un fill de puta consagrat i aprofitar-se de tothom que se t'acosti. També es pot arribar a ser ric triomfant amb un grup de *heavy metal*, però això és summament difícil tenint en compte la gran quantitat de guitarristes ultraràpids i malabarístics que ja hi ha al mercat. Guitarristes, aquests, dels quals ells coneixen bé l'obra; no es cansen de demostrar-ho comentant contínuament com n'és de difícil tal solo o tal *riff* de tal cançó de tal disc. Això avorreix enormement la noia que s'ha assegut amb ells mentre espera que arribin les seves amigues perquè no coneix ningú més i no li agrada seure sola. A més, esperava il·lusament poder descobrir alguna cosa interessant sobre la vida personal dels quatre al·lucinats que seuen amb ella; i és que ella, tot i que no ho reconeixeria mai, és xafardera de mena. Per això queda cada tarda aquí amb les seves amigues; no perquè es senti realment part del grup (de fet pensa que són unes impresentables), sinó perquè sempre tenen notícies suculentos per explicar. La noia xafardera es distreu mirant la gent de les altres taules: l'home barbut que es fa l'estret amb una noia més jove davant d'un altre pretendent cada cop més incòmode, el vell que mira constantment cap a la porta, el jove atractiu que fa veure que escolta el que li diu una rossa amb pinta de bleda...

* * *

Per què no es fixa en l'home calb que seu a taula del fons? Per què l'home calb mira constantment a dins d'una cervesa buida? Per què seu sol? Què diu entre dents amb veu inaudible? Per què fa cara de no haver dormit? Per què fa un somriure amarg de tant en tant? Què pensa quan ho fa? Per què és allà assegut? Qui és l'home calb que seu a la taula del fons amb posat trist?

UNA AMBAIXADA EXCEPCIONAL

Mark Planellas Witzsch

Amb admiració, a l'Antoni Rovira i Virgili (1882-1949), en acostar-nos als 125 anys del seu naixement.

En Surroca en sabia molts, de refranys del mar, però tan sols un reflectia tot allò que caracteritzava la seva existència: abans la mar per veí, que un senyor mesquí. D'ençà que tenia una embarcació pròpia no és que fos un home molt més lliure, sinó que havia substituït la servitud humana per aquell altre jou que és la dependència del mar. Sorrut com s'havia tornat, la seva única dèria era navegar-la amunt i avall, com si llaurés els conreus del Camp de Tarragona, feinejant-hi jorn rere jorn, fins i tot els dies més sants de l'any litúrgic. Aquell vint-i-quatre de desembre va ser una d'aquelles ocasions diguem-ne ominoses. Per al patró solitari, la nit de Nadal no era data de grata recordança, perquè uns anys enrere havia patit una gran desgràcia familiar. I per tal de no haver d'encaiparrar-se en l'assumepte, llevà l'àncora al matí, encara que tot indiqués que a la tarda faria mala mar. Incrèdul com s'havia tornat, estava convençut que el Nadal no tractava

tothom amb la mateixa bonesa. Mentre les famílies el celebren arrecerades al caliu de l'escó de la llar de foc, ell s'entossudia en passar-lo lluitant contra les inclemències del temps en la gèlida nit de desembre; mentre els joiosos anaven a la missa del gall per festejar l'inici de la vida de Jesús, tan plena de misteri, ell es refusava a assimilar el misteri de la dissort que havia trasbalsat la seva; mentre els feligresos eren a la missa del gall i contemplaven com s'alçava el majestuós canelobre de ciris vers el sostre de la catedral, en Surroca cercava la buidor i la foscor del gran mar per tal de demostrar-se a si mateix com alguns no disposaven ni del llum d'una espelma pròpia per fer via sota el cel negre de l'hivern.

Contravenint el merescut descans dels seus homes, el pailebot havia salpat del balcó del Mediterrani el matí de la mateixa vigília de la diada de Nadal, mal que la tripulació no sortís de la perplexitat que li produïa aquesta nova aspresa del seu capitost: "És al matí quan s'agafa el peix!" exclamà entossudit, fent ús d'una de les seves dites. És clar que tots ells s'avingueren a la consigna, ja que al cap i a la fi vivien del mar i de la paga que en Surroca els donava cada dia. Arrencats de llurs famílies en hores consagrades, el jorn se'ls féu interminable, tot i que treballaren de valent per tal de passar el tràngol sense haver de capficar-s'hi gaire. I val a dir que l'esforç tingué la seva gratificació, ja que ensopegaren amb un banc de peix que per llur volum semblava un regal de Nadal amb el qual Déu volia recompensar aquells homes. Gairebé sense adonar-se'n, s'entretingueren empaitant la pesca extraordinària, obrint via mar enfora, fins que els sorprengué l'hora foscant. Frisat per aquell descuit, per la boirada i la mala mar que

s'hi estava ajuntant, el patró manà virar la nau i tornar immediatament al port de Tarragona.

El retorn se'ls féu interminable, mal que se'l passaren destriant les captures per cabassos i netejant la coberta de la nau, perquè els mariners sabien que a aquella hora llurs famílies sopaven i es preparaven per anar a la missa de mitjanit. D'aquesta manera, després de totes aquelles hores d'agitació, l'enuig tornà a amarar-se a la coberta de la nau, fins que un dels més veterans xiuxiejà enrabiàt:

—Quin carallot, el nostre patró; mira que fer-nos aquesta mala passada la nit de Nadal!

Tot i les ràfegues de vent i la distància que els separava, en Surroca tenia una oïda ben fina:

—No et queixis, Morell —emeté amb indiferència—. Bé que avui tornaràs a Tarragona amb la bossa plena! I no t'amoïnis, que et ben asseguro que aquesta nit acompanyaràs la dona i els fills a la missa del gall.

Era del tot cert que la bossa era plena a vessar, però també ho començava a estar el navili, que s'empassava totes les onades de la tempesta que s'anava congriant a gran velocitat. Tronà: —Santa Tecla la tronera!

Tota la tripulació es posà en cos i ànima en la tasca de fer retornar el pailebot al port de Tarragona, i encara que la boira els dificultava l'orientació, arribà un moment en què començaren a veure els llums de la costa. Baldament s'esforçaren de debò, la riba desaparegué rere la boirada tal com n'havia sorgit, i a partir d'aquell moment ja no els fou possible esguardar els llums que fins aleshores havien estat guspirejant com estrelles que s'esvaniren rere els promontoris d'aigua negra que arquejaven l'horitzó. Debades seguiren cercant, però semblava que una d'aquelles onades

s'hagués empassat tot el litoral del Tarragonès. Mentre provaven d'orientar-se mirant el firmament, asseveraren que la nuvolada no els deixava veure els estels, i l'únic que adesiara emergia entre el bromall era la lluna, blanca i suspesa del sostre del cel. Malauradament, de ben poc els servia en aquella maniobra d'aproximació, ja que els quedava a la popa del pailebot.

Al cap d'una estona, fins i tot aquell astre acabà desapareixent rere el cel rúfol i el perill d'embarrancar en qualsevol moment es féu imminent. Com si tot plegat no pogués anar a pitjor, mentre la nau feia saltirons damunt les onades com si fos una closca de nou, una gran massa d'aigua esclafí contra el costat d'estribord, fent que tot el bastiment escarrinxés com emetent gemecs d'estremiment. Després de donar un giravolt com si fos una baldufa, el rumb quedà alterat d'una faisó incerta. Havent esguard que no hi havia cap far que guiés els navegants, no trobaren la manera de tornar a orientar-se.

—Que Déu ens ajudi! —clamà un dels mariners, pensant en la família que a aquella hora devia ser a la missa del gall mentre alçaven el salomó amb els ciris encesos. Esparverat per desconèixer on eren, la por d'embarrancar en qualsevol moment fins i tot acabà ficant-se dins el cos del patró—: Dimonis, apagueu tots els llums! —ordenà alarmat, amb l'esperança que la foscor els permetés retrobar alguns dels referents dels cels o de la terra—. Afanyeu-vos!

En fer-se la foscor més absoluta, els mariners quedaren encerclats de muntanyes d'aigua enfurismades i ràfegues de vent que els ferien l'oïda a batzegades.

—Surroca, mireu, la lluna és al nostre davant! —voci-ferà un dels mariners. Com per un misteri imponderable,

la lluna, taronja i ben arrapada al mar, s'havia plantat a la proa del navili, apareixent i desapareixent entre les fosques onades. Girem la nau per tornar a navegar cap a la costa?

El patró cavil·là durant breus segons sobre el que calia fer. Si viraven l'embarcació per deixar la lluna al darrere, volia dir que es dirigien cap al litoral, encara que el problema raïa en no saber on de la línia costanera anirien a parar. I si embarrancaven en el sorrals d'una de les platges? Amb aquell temporal tots ells corrien el perill d'ofegar-se si la nau quedava encallada de costat. D'acord amb aquestes consideracions, l'instint li acabà dient que, desconeixent la posició del vaixell i sabent que els bancals podien ser arreu, el que calia era navegar cap a aigües més profundes on el pailebot no pogués tocar fons. Amb aquella resolució, s'adreçà al mosso que encara l'esguardava, esperant que li disparés les ordres pertinents:

—Massa perillós —vociferà—, no ens hi podem acostar, a la riba! Salparem cap a mar oberta i ens hi quedarem fins a l'eixida del sol.

I enfilaren vers la lluna que s'estava allà al melic del mar, un centre sense bancals esquivols, decidits a fer nit i tornar a terra a trenc d'alba. Mentre la lluna els guiava en la foscor com si fos un far i s'endinsaven en aquelles aigües que per força havien d'ésser més fondes, el patró tingué la sensació que aquell cos celest s'eixamplava un xic:

—Això és que l'atmosfera és més neta aquí fora —murmurà breument.

Amb tot i això, a mesura que el vaixell avançava cap a aigües obertes, en lloc d'esclatar en tota llur bravura, el mar semblava amansir-se. Els mariners, que, sorpresos com

estaven, guaitaven aquella insòlita ambaixada de llum que creuava l'horitzó, tampoc no acabaven d'entendre el que estava passant, però, en tot cas, celebraven l'encert del seu capítol. Aprofitant la calma inexplicable, molts d'ells començaren a pensar en les seves famílies, i en el Nadal que a aquella hora se celebrava a la Seu de Tarragona i que de ben segur es perdrien. I s'estigueren així, certament basquejats per aquella creixent calma i aquell misteri, fins que un dels mariners més joves, que s'estava a la proa de la nau per guaitar a través de la boira, cridà esglaiat:

—Mare de Déu senyor! Som a punt d'estavellar-nos contra un escull!

En aquell instant, poc va importar la incoherència de l'observació —perquè, com diantres hi podia haver rompenys rocallosos tan lluny de la riba?—, i encara pogueren arreglar-se-les per fer virar el navili de manera que passés a frec d'aquella formació de pedra. Un instant després, mentre se n'apartaven, la tripulació mirà enrere i entengué que allò no era pas roca viva, sinó l'escullera d'un port. Allò, que més que un misteri se'ls apareixia com a pura fetilleria, considerant que havien estat perseguint la lluna mar endins, els glaçà el cor. Tremolós, el patró dirigí l'esguard endavant, fixat en el cos celest que suposadament els havia estat guiant cap a mar oberta i que encara apareixia difuminat entre la bromada. S'estigué en aquell posat fins que les darreres traces de boira s'esvaïren i el deixaren al descobert, i aleshores comprovà que aquell llum rodó no era pas la lluna, sinó el rosetó il·luminat de la catedral. A través del gran vitrall, la incandescència del canelobre de braços havia estat irradiant la fosca nit a partir de l'hora de la missa del gall. Elevat vers el sostre fins a l'alçada del

rosetó, els cent ciris encesos del salomó s'havien fet visibles, repartint fortuna entre els feligresos i els malaurats mariners a l'ensem.

Com si es desplaçés tot sol, el pailebot lliscà per l'aigua plàcida fins a la zona d'amarratges. Dementre en Surroca es gratava la barba amb un posat de circumstàncies, perquè entengué que aquella nit havia estat santa per a tothom, tan si ho volia com si no, dispensant benastrugança fins i tot a qui, com ell, s'havia refusat a rebre-la. Mal que va passar aquelles hores exposat a les inclemències del temps, el seu jorn també havia estat tocat per la mateixa bonesa i germanor que regnava dins de la Seu de Tarragona. I encara que hagués negat tot aquell misteri, navegant a les palpentes, almenys aquella nit hagué d'admetre que alguna voluntat intel·ligible l'havia guiat sota el firmament de l'hivern, com far en la fosca nit.

OFICI DE TITELLA

Joan Rebagliato Nadal

M'agradaves, i per això em vaig proposar de robar-te els ulls durant aquell sopar de feina, perquè t'oblidessis de tots els altres i estiguessis només per mi. A l'hora de les postres —jo, un pastís de formatge, tu, una *mousse* de xocolata—, ja només reies dels meus comentaris. I llavors em vaig adonar de cop, amb una certa angoixa, de quina gran responsabilitat és que algú et converteixi en el centre del seu món. “Mira”, et vaig dir amb un to greu, “m'esforçaré a estimar-te, sense garanties ni compromisos. Però no et puc prometre res, o sigui que no em vinguis un dia amb exigències.” I tu vas acceptar aquell tracte tan desigual.

Vam vagar plegats força anys per carrers i places de qui sap on, no pas perquè tu hi tinguessis cap interès, només perquè jo sempre havia volgut veure altres terres. La vella Europa. Amb la teva veu tan dolça ens omplíem el plat i el got en nits de borratxeres i passions interminables. Te'n recordes? Per mi havies deixat els amics, la casa i la feina, i jo només t'oferia el meu braç per recolzar-te quan vacil·laves, engegada d'amor com estaves per mi. Fins que,

països enllà, també jo vaig començar a embogir d'amor per tu i vaig comprendre que un dia et necessitaria com necessitava l'aire per continuar vivint. Quan m'adormia somiava, de tant com t'estimava, que em tornava tot jo una ínfima part de tu. De vegades el teu nas, de vegades una mà, de vegades la tebior tendríssima del pit. I l'endemà constatava, encaixant-me les ulleres, que cada dia hi veia menys. Però, com que poc o molt encara hi veia, t'informava de les cares de la gent i les formes dels arbres. De les escales i les voreres. I tu, agafada del meu braç, els ulls morts, avançaves. Em sentia tan bé tenint-te contra el meu cos! Vaig arribar a pensar que quan jo tampoc hi veies gens seríem, per sempre més, feliços.

Però un vespre, mentre les ombres de la gent atrafegada passaven i passaven, vaig sentir en les teves cançons una espurna d'enyorança pels dies clars d'abans. I vaig tenir por. No aquella por que m'assaltava de vegades d'estar-te prostituint la veu, ni tan sols aquella por de tornar-me irremeiablement gelós un dia i prohibir-te de cantar més per als altres, ni que ens haguéssim de morir de fam. No, una altra por. Carrers antics, humitat, fosc. Fosc... Ah, els dies clars d'abans! Vaig tenir por que, si sempre havíem d'estar pendants l'un de l'altre, tu per no trencar-te coll i barres en una escala traïdora, jo perquè ja no era capaç ni de sentir el fred ni la gana sense tu, acabéssim anant pel món completament abandonats de la mà de Déu, tots dos ben cecs i orfes de qualsevol mena de llum nova. Toparíem plegats contra els mateixos arbres i plegats ens entrebançaríem als mateixos sots. Què hi guanyaríem amb l'almoïna d'algunes dones que envejarien la nostra història d'amor, si jo t'havia robat els ulls i els meus s'anaven tornant de vidre?

Com blanca era la neu, tindriem blanques les pupil·les! Ja no sabriem més de clarors ni de persones, si no és que furguéssim en les profunditats abissals de la memòria. I digues, bonica, en una nit tan llarga, de què parlariem al final que no coneguéssim tots dos o que no ens haguéssim explicat tantes vegades? Què ens podríem dir que no ens fatigués només de començar a parlar-ne?

Tenia tanta por que vaig decidir, en un rampell sobtat, trencar l'encís que et mantenía lligada a mi. “No sóc perfecte, saps?”, vaig esclatar amb ràbia. “Podria explicar-te un munt d'històries sobre mi que no t'agradarien gaire. Què saps, per exemple, del que penso quan et porto aferrada al braç, lenta i inútil, i veig les cuixes llargues i els pits ben drets d'una noia que corre pel passeig, àgil, poderosa, amb la carn tan ferma?” Què m'inventava, per Déu, què m'inventava... “I què saps dels matins que jeus com una desferra de temporal i jo torno furtivament al teu costat, perdudes les ganes de grapejar-te i els diners a la butxaca?” I, a mesura que parlava, podia sentir com s'engrunava per complet el paisatge on havies viscut. La meua veu et restituïa a contraccor el món tot sencer i t'encenia els ulls una altra vegada.

Ara sento que t'acostes i m'arreglo ràpidament la roba i els cabells per estar ben presentable quan m'obris la capsua. Recordo com em miraves aquell dia, un cop desfet l'encís, quan ja s'havia esvaït completament la imatge que t'havies fet de mi en les tenebres. El meu afecte, en canvi, en veure que et perdia, va arribar al paroxisme. Devia exigir-te que no em deixessis mai i en certa manera podria dir que em vas fer cas. Perquè des de llavors que dia rere dia t'acompanyo pels indrets més remots. Poc hàbil com

sóc en la dramaturgia, intervenc tanmateix en un munt d'històries rocambolesques que ni entenc ni m'interessen gens i el públic aplaudeix amb ganes, experta titellaire com ets. Sóc feliç quan tu ho vols i em trobo dient amb convicció les paraules que em dictes. Fins em marfenc de plaer, ho reconec, si puc mirar-te de reüll mentre actuo i et descobreixo altra vegada tota pendent de mi, ni que ara sigui per moure amb habilitat els fils que em fan viure. Però després, Natàlia, tancat en la foscor de la capsa, vaig aprenent ben a desgrat a odiar-te. Exactament amb tanta força com t'estimava.

QUAN M'ESTIMES (ELOGI DEL TAXI)

Joan Rebagliato Nadal

Plau-me, enllà del crepuscle, errar amb vós per les amples avingudes i els carrerons obscurs d'aquesta nostra ciutat, esguardant finestretes enfora tots aquests rostres treballats per les penes des de la nostra arrecerada intimitat en el seient posterior del taxi, mentre el conductor executa com bonament pot les indicacions que li arriben entremig de besades tòrrides i de llargs sospirs. Matinada enllà, hores i hores després d'haver iniciat el trajecte, vós teniu la pell enfredorida de tant exposar-la al grat de l'aire, i a mi llavors em plau d'ajudar-vos a recuperar l'escalfor que us és natural —car tinc un elevat sentit de la responsabilitat i un discret coneixement adquirit per correspondència de la tècnica dactilar del massatge.

Però marxeu, finalment, enllestit el massatge. Marxeu. I quan ja no hi sou i el portal de casa vostra us ha engolit sense deixar de vós, que éreu la llum, cap més traça que una mica de claror difusa, sento com a poc a poc s'esberla el petit món feliç que havíem construït i com esdevinc, amb tota la dolor d'un apàtrida, habitant de no cap lloc. Perquè

no pertanyo —encara, encara— a la massa indestriable de gent que ara riu i ara xiscla, amb un humor fútilment canviant, ni tampoc em reconec en la solitud glaçada que va dreçant-se al meu entorn sense vós. I òbviament encara abomino més de la grollera vulgaritat del conductor, que em comenta valent-se de les mans i del retrovisor interior l'harmoniós balanceig de les vostres natges reials quan us allunyàveu —com si jo no el conegués bé prou!— i deixa anar un sentit grunyt de mascle en zel, el qual li permetria sens dubte de disputar-me el vostre amor si vós no fóssiu vós sinó una bella elefanta de mar, olorosa d'algues, de roca i de peix podrit.

Sense vós i sense pàtria, doncs, ja només em queda tornar cap a la meva casa solitària amb les primers llums de l'alba, aquella meva casa on les persianes estan ben closes i mai no hi ha ningú esperant-me per més que us hi hagi somiat nit rere nit des que us vaig conèixer. Allà no em reca gens fer saber al taxista, una vegada més i ja en són tantes, que la meva delicadíssima situació econòmica no em permet d'abonar-li la factura, ves quina desgràcia, ni em reca tampoc descendir tot seguit de l'automòbil entre un raig de malediccions i amenaces que ja sé que no agreujaran ni poc ni gaire aquest insomni crònic que em ve de vós.

I mentre agonitzo sol, de tant delit com hi poso, entre el record de la cita passada i la impaciència de concertar la següent, sempre m'arriba que em colga a la fi aquesta marea de cares sense nom, amorfes i insulses, que ens envoltava allà a les amples avingudes i els carrerons obscurs. I perduts també per a mi el nom i la forma i el gust, confús ben a desgrat en aquest magma insensible i estèril

de la humanitat, espio amb ulls de posseït l'interior d'un i altre taxi a cada semàfor, a cada cantonada i a cada pas de vianants. Per la secreta por de descobrir un dia que m'esteu observant amb la curiositat de l'entomòleg des del vostre món a part entre seients i finestres, sense saber-me reconèixer ni destriar del fons, mentre unes mans que no són les meves mans us mesuren agosarades l'esveltesa de les cuixes i la turgència insòlita dels pits. Em veuríeu, posats en aquesta circumstància, o us demanaríeu només, en un ràpid reflex mental donat per l'hàbit, si un espècimen com jo us cobriria el cost de fer-me unes ales de paper a banda i banda de l'agulla que m'enfitoraria el cos?

Plau-me riure'm de mi i de tots aquests meus temors quan agafo amb mà tremolosa el mòbil i resulta que sou vós que torneu a citar-me. I plau-me tant, sobretot, carrers enllà, quan tot just comença la carrera del taxi i la meua mà ja batalla impacient contra l'obstinada gelosia dels sostenidors, comunicar-vos en un murmuri a cau d'orella com és de franca i forta i il·limitada la confiança que poso en el vostre amor!

EL TREN DELS DIUMENGES

Carles Dordella Cayuelas

La paraula record, en algun lloc de la seva història, etimològicament parlant, esdevé de la derivació de la paraula llatina *cor, cordis*, que equival a la nostra paraula cor. Potser, doncs, abans que la paraula mutés, el concepte del record era menys banal que no pas en els nostres dies; potser abans que un cúmul de factors socioculturals iniciessin la metamorfosi del mot, aquest estava més unit als sentiments que, al cap i a la fi, és allò que romànticament atribuïm a l'òrgan central del nostre aparell circulatori. En qualsevol cas, sigui quina sigui la procedència de la paraula, no deixa de ser, si més no, curiós que hi pugui haver una explicació històrica per a aquell mal al cor tan profund que provoquen certs moments de la vida quan tornen, sense previ avís, a apoderar-se del pensament; certs moments de la vida com aquelles tardes de diumenge, quan jo tenia, amb prou feines, sis anys i mon pare em portava a l'estació del poble a veure com arribava el que ell anomenava el tren dels diumenges.

No puc recordar si tenia la meticulositat per portar-m'hi sempre a la mateixa hora, per fer aquella il·lusió tan creïble

com fos possible o si simplement no calia: si simplement el fill creia cegament tot el que el seu pare li deia. El que sí que recordo és que quan el vell guardaagulles (formant una conxorxa amb mon pare, típica de l'humor de poble català, per posar a prova la innocència dels més menuts) feia sonar el xiulet que donava entrada als trens a l'andana, ens mirava i picant l'ullet al meu pare feia: “el treeeen dels diumeeeeeeeenges!” amb veu de pregoner.

El tren arribava escopint, com una balena, una fumera blanca per la xemeneia i era aleshores, quan la locomotora que encapçalava la processó de vagonns ens depassava, que el pare i jo començàvem a estudiar els viatgers que anaven dintre, a través de les finestres ratllades pel pas dels anys. Jugàvem junts a imaginar tot tipus d'històries, com més fantàstiques millor, sobre els personatges que vèiem a l'interior dormint, llegint, parlant o, simplement, observant-nos amb rostres de sorpresa i estupefacció.

Agafats de la mà, i assenyalant amb el dit, inventàvem:

—Aquell senyor alt i prim de la maleta verda és un astronauta que torna a casa després d'haver trepitjat Júpiter i la seva dona i els fills el deuen estar esperant, nerviosos, amb un munt de regals i petons per fer-li; aquest altre senyor més gros, el del cistell a la mà, porta dins la seva gallina, que ha descobert que en lloc d'ous pon monedes d'or; aquesta noia rossa que ara baixa les escales és una ballarina que s'ha escapat de casa per enrolar-se al circ rus de les prodigioses puces trapezistes i el cavall dansaire... —, i rèiem..., sempre rèiem. Tant se val com n'eren d'extraordinàries, extravagants o estrafolàries, les històries que inventàvem, només hi havia una norma: el pare mai no permetia que cap de les històries que creàvem fos trista.

—Al tren dels diumenges només hi viatja gent feliç— sempre deia.

—Potser avui no, oi pare?—, em vaig dir.

* * *

El pare havia mort feia dos dies, un divendres, i jo viatjava, des de feia prop de quaranta-cinc minuts, dins d'un d'aquells vagons passats de voltes, per a tornar al meu poble natal, on s'havia de celebrar el seu funeral. Certament, no era un viatge massa llarg, però el temps, com certes parts del cos, s'estira i s'arronsa depenent de les circumstàncies. I les circumstàncies que jo portava com a companyes, en aquell curt viatge, eren les més favorables per fer que cada un dels setanta-cinc minuts que separaven la meva estació d'origen i l'estació de destí em semblessin eterns; hi havia, doncs, setanta-cinc eternitats entre tots els records, encara vius, sobre la persona que m'ho havia ensenyat pràcticament tot en aquesta vida, i el seu cos mort, fred, sense color, sense calor, sense futur i sense esperances.

El tren va arribar a les onze. Vaig agafar el lleuger equipatge i la tristesa pesant, i vaig baixar a l'andana. Sovint, quan el pensament de les persones viatja lluny, molt lluny, la seva mirada es queda ben a prop, amb el cap baix i, sense enfocar res en concret, es dirigeix a qualsevol punt del terra. El meu pensament era amb el pare, amb els bons moments que vam passar junts i amb els mals moments que, amb el pas dels anys, com un vi de reserva, s'han anat fent millor del que foren. Allà a baix, al terra, veia les meves sabates netes, acabades d'enllustrar, però la manera en què es movien era lenta i arrossegada; es notava que carregaven tot el pes de la pena.

De sobte, un marrec que caminava tan despistat com jo va topar amb mi. Sorpresos per l'impacte, ens vam mirar als ulls. El noi, que es quedà palplantat observant els meus ulls tristos, estava agafat de la mà del seu pare, que em mirava intranquil. El rostre del pare cridava una pregària silenciosa; estava clar que em demanava alguna cosa, però jo, absort en vides anteriors, no era capaç d'entendre el que estava passant. El noi no trigaria gens a llegir la meua expressió ombriva, vaig pensar. Aleshores, vaig tornar a veure el pare, vaig tornar a veure l'estació tal com era vint anys abans; el guardaagulles, els trens i els passatgers..., i em vaig adonar que jo era un passatger, era un passatger que potser mirava a terra perquè anava passejant el meu gos invisible, o potser era un passatger amb alguna mena de poders sobrenaturals que em disposava a utilitzar per salvar el planeta, o un passatger que tornava de donar la volta al món amb aquell tren, en què hauria pujat a l'edat de sis anys i ara en sortia; vaig veure mon pare mirant-me i a punt d'inventar alguna d'aquelles històries. Llavors, a mig camí entre la nostàlgia i l'esperança, vaig mostrar al noi, que encara em mirava embadalit, el més gran i sincer dels meus somriures.

—Ho veus, fill meu? —va dir-li el seu pare, mirant-me amb posat de gratitud—, al tren dels diumenges només hi viatja gent feliç.

PROBABILÍSTICA

Jordi Tristany Trench

Llepa la pell del mirall i un senyor molt vell et lleparà la teva. Et mirarà amb ulls eixorcs i durà un corc al ventre. Li podrà l'alè, però ell no ho sabrà. El mirall no li ho dirà. A tu tampoc: això, els miralls, encara ho amaguen.

Llepa la pell del mirall com si t'hi anés la vida. Digues-li al vell que et sotja que no li tens por. Que ha passat l'agost i encara ets viu. Sí. Ben viu. Wagner ha emmudit sota la pluja i ja no sents bategar el cor dels pelegrins. Però ha arribat setembre i encara ets viu. No com ell, que va morir fa massa anys. Deu, quinze, vint... Tant se val. Trenta, potser.

Camines de memòria, parles d'esma. Has vist caure el guerrer d'Ispahan. Has vist pondre's el sol a Moher. El sol de Moher. Per molt que visquis, res no en superarà mai la perfecció, creus avui. El vell també havia cregut en vespres impossibles. En paraules inflades que esclaten i es queden en no res. En postes de sol que només menen a una nit eterna. A la mort certa. Exacta. Perfecta. A la derrota definitiva dels sentits.

Però ets jove i encara no has après a comptar silencis en veu alta —d'un en un: sis i sis fan dotze; dotze i dotze, vint-i-quatre. Cal paciència per omplir-ne pàgines senceres. Per donar-los forma amb mitges veritats. Amb quarts de mentida. És un secret que encara ningú no t'ha explicat. Pregunta-ho al vell del mirall: t'ensenyarà a cridar en silenci. Uns ulls eixorcs també poden plorar si la ferida és fonda. Si tens un corc al ventre.

Sé que no em creus. La innocència és la morfina que t'alleuja el dolor de la ignorància. Mal remei per a un mal mal. Però no te'n culpo. Encara ets jove i els diumenges fan olor de nou. El temps és l'aliat, no una certesa esquerra. No. No encara. És, el teu, temps de fer promeses més que de complir-ne. El temps imperfecte de la felicitat perfecta.

Llepa la pell del mirall i encén una espelma blava. Avui el vell faria anys però no ho celebraràs: no en sabries, tot sol. Ell tampoc. Celebrar batalles guanyades és absurd quan tens la guerra perduda. Les medalles que ara et posis es corcaran com es corca un ventre que ja no sent l'embat de la sang. Encén una espelma blava i recorda que potser no viuràs més temps del que trigui la cera a fondre's. Potser no viuràs prou per aprendre a llegir les paraules del vell. Tant se val. Ell va morir abans d'escriure tot el que et volia dir. Sempre es mor massa aviat, diuen. Però això, és clar, tu encara no ho saps. Ets jove i només veus com somriu la noia de ponent, mentre crema el ble i es fon la cera. Com si ho haguessis somiat tot.

Ets jove però Moher queda lluny. Ja no jugues a ser Alcía. Ni Narcís. Ara parles de Déu i de trobar la felicitat. De canviar el món. D'assolir la raó. Tenir-la i mostrar-la als

altres, pobres ignorants que no sabeu res del món i sort en teneu de mi. Ara parles de les oportunitats perdudes. Les oportunitats perdudes: Moher, tan lluny, n'és una.

Però passaran els dies i vindrà setembre com arriba l'hora d'estimar, d'oblidar. De viure. Algun dia trencaràs el mirall i et faràs vell. Et faràs savi. I t'adonaràs que tenir la raó no mena enlloc. Comprendràs que la raó no es té ni es dóna. Que la raó no és el destí ni l'objecte. Que la raó és un mitjà. Una eina. I els mitjans no són l'objectiu. El viatge no és Ítaca. No. Mai. La raó s'exerceix i els actes derivats de les decisions preses en el seu nom són el que es té o es deixa de tenir. Cal ser valent i arriscar la pell i, si convé, empenyorar la dignitat per un bocí de justícia.

És per això que el vell ho ha perdut tot. Mal final per a una mala història. Mala sang per a un ventre corcat. Però no ploris: la vida les té, aquestes coses. La vida i el seu cinisme. Les seves promeses impossibles. Entelèquies que se't giren en contra. Utopies. Somiar és saludable si et saps despertar. Si ets conscient que aquestes ales que et permeten volar se te les endurà el bram del despertador a les set del matí. Després d'això, no provis de llençar-te per la finestra en un intent desesperat de prolongar el somni: tastaràs de ben a prop el regust de la utopia. I del ciment.

No hi pensis més. A tu encara et queda Rachmaninov i una cervesa. I un setembre incert. La mà és dolenta, però si saps jugar les cartes no perdràs. Cerca el teu futur lluny del mirall —la deessa esquiva i condormida que mena el governall dels atzars te'n mostrarà el camí. I quan el trobis, abraça'l. Tots dos sabreu que no hi ha mentides absolutes, només veritats improbables. Com ara els dies d'una tardor

incerta que ha de venir. Com ara la mirada agrejada d'un vell en un mirall amarat de saliva. Com ara tu o jo: tan a prop i tan absents.

Llepa la pell del mirall i dubta de tot. Potser trobaràs la resposta en la fortor estantissa de l'alè d'un vell.

EL GUERRER I LA MAGA

Jordi Dausà Mascort

Mynn de Frilka'h va entrar a la posada. A fora nevava amb força i l'ambient del local semblava més ataronjat i acollidor que de costum. Com sempre, al Drac Moribund es reunien desenes de persones de totes les races, nacionalitats i condicions. Totes amb un denominador comú: eren practicants de l'ofici que la societat —amb un deix de menyspreu— havia batejat amb el nom de caçadors de recompenses, soldats de fortuna o, els menys cíncics, aventurers. Una col·lecció de trinxeraires, esparracats, borratxos i vividors amants de l'acer i de la lluita.

Mynn es va obrir pas entre la gentada traçant mentalment un parell de rutes de fugida per si la cosa es complicava: era rara la nit en què no es degollaven un parell de persones, al Drac Moribund. O que algú no moria socarrimat per algun encanteri, o enverinat per una daga hàbilment dissimulada entre els plecs d'una túnica. Malgrat el risc de perdre-hi alguna cosa més que monedes de plata, l'establiment era considerat un dels millors de tot Hane. I el més popular i concorregut, sens dubte: tots els

homes d'armes de la ciutat hi passaven una estona quan queia el sol per fanfarronejar sobre els enemics abatuts i el botí rapinyat, normalment substàncios. Sempre presumint, sempre parlant més del compte, com correspon als aventurers més endurits. No és senzilla, la vida del mercenari. I menys quan la ciutat estat de Hane està dominada amb mà de ferro pel terrible Lord Nagarya, el Carnisser.

En una taula arraconada al fons de la sala, de les més allunyades de la gran llar de foc, es va trobar amb la Misiko, una maga de baix rang de l'orde del Crisantem. Plegats havien lluitat contra les monstruoses Hordes de Nhüzs, rescatat un dels Talismans dels Hiverns Eterns i sobreviscut a l'atac d'un enorme i espaordidor Hssing-Ih. Ja ni recordaven el nombre de vegades en què havien estat els únics supervivents d'alguna expedició i, esquena contra esquena, resistiren les furioses envestides dels no-morts o d'algun horrible ésser transdimensional. Ni quantes nits havien passat en vetlla, escoltant els misteriosos sorolls del bosc i xerrant de tot i de res, esperant la llum rosada de l'alba.

Hi havia alguna cosa més que amistat entre el guerrer i la maga, tots dos ho sabien prou bé. Tot Hane ho sabia prou bé. El que havia començat com un vincle entre camarades de batalla s'havia convertit en un amor incondicional, extraordinàriament pur i fort tenint en compte les circumstàncies i el lloc. S'estimaven com només s'estimen dues persones profundament tristes que d'alguna manera o altra han acabat trobant una ànima bessona.

—Nanit, Misiko.

—K tal, Mynn?

—B. I tu?

—Vaig fent. B el dia?

—Sip. I tu?

—Regular, com sempre. Anem al Bosc de la Mort, avui?

—Sip!!!

I el guerrer revestit d'acer brunyit i la maga de capa magenta van abandonar, junts, la relativa seguretat del Drac Moribund per enfrontar-se a la nit gelada de Hane i a tots els perills i amenaces que s'hi amagaven.

* * *

En Beto va mirar el rellotge. Dos quarts de cinc del matí. Havia tornat a passar la nit en vetlla davant la pantalla. A l'habitació del costat algú roncava sorollosament. Potser encara tindria temps de dormir un parell d'hores abans de dutxar-se i anar a treballar. Va teclejar quatre frases i va apagar l'ordinador amb la recança de sempre. Un altre dilluns fastigós: brutalment avorrit, etern i desprietat. Un dia gris, un grapat d'hores llargues que cal passar perquè arribi, de nou, el refugi que dona la nit, el que fa oblidar les misèries quotidianes. A fora se sentien els primers cotxes, els dels obrers que s'arrossegaven cap a les cadenes de muntatge. Com robots o zombies. Vivien vides monòtones i lletges, lligats a una societat que devorava l'individu, on hi havia poques sortides. “Pobres *matats*”, pensava en Beto. Va apagar la cigarreta, es va estirar al sofà que li feia de llit i les molles van grinyolar. Merda de mobles barats. Llençant la manta al terra —començava a fer xafogor— va intentar dormir una estona.

Fins que no es va prendre una pastilla vermella i blanca no hi va haver manera.

Un cop es va separar d'en Mynn, la maga Misiko va fer cap a la frontera. La Marca de Hane era l'escenari de constants batalles entre els saquejadors de Hougan (una colla de salvatges amb llances i fletxes pràcticament inofensives) i els defensors de la ciutat estat, que la protegien de les ràtzies dels bàrbars. Una mica d'acció abans d'anar a descansar li aniria bé. A més, li calia practicar l'ús de la màgia. S'anava quedant enrere i en Mynn, amb la seva vulgar espasa, havia esdevingut un rival molt més terrible que no pas ella amb tots els seus sortilegis. Un altre guerrer ja faria temps que hauria abandonat la companyia de la maga per cercar germans d'armes més poderosos i aspirar, així, a enfrontar-se a enemics més forts: precisament els que tenien un preu més alt damunt del seu cap i que custodiaven un botí més sucós. Però tant en Mynn com la Misiko ja no anaven darrere de l'or, ni de les recompenses d'un o altre tipus. Ni tan sols de l'èxtasi de la batalla, del plaer de sentir com dos acers xisclen, enfurismats, en topar l'un amb l'altre.

No. Ells eren allí perquè havien descobert que estaven lligats l'un amb l'altre per un sentiment molt més fort que la camaraderia o la solidaritat entre guerrers.

A la Marca de Hane els defensors de la ciutat havien format una barrera i lluitaven de manera mecànica, monòtona. Un observador extern diria que s'avorrien, clavant estocades i parant cops. La Misiko es va col·locar al lloc que havia deixat un dels soldats caiguts (només els novells perdien la vida a la Marca) i restà immòbil, esperant que un petit grup de salvatges se li acostés prou. Quan els va tenir a prop va moure les mans, al seu voltant es va formar un remolí de vent i energia i, pronunciat un mot arcaic d'una

sola síl·laba, es va sentir un espetec: dels tres humanoides, només en quedaren els parracs i les armes, rudimentàries i socarrimades.

* * *

L'Ann va badallar. El rellotge que tenia sobre la pantalla marcava les sis de la matinada. Era avorrit, jugar sola. Va apagar l'ordinador, es va descordar la brusa i s'estirà al llit. No podia deixar-hi de pensar. De cap de les maneres. Els medicaments per dormir, els ansiolítics i els antidepressius feien poc davant d'aquella situació. Ni tan sols les burles cruels que li dedicaven la seva família i les amigues aconseguien dissuadir-la o fer que se n'oblidés. Més aviat al contrari: l'Ann semblava enfortir-se, semblava créixer com quan es té al davant una adversitat insalvable i un es torna, a la força, més fort del que mai ha estat. I, finalment, es va adormir.

* * *

La Misako i en Mynn van entrar en una casa de pedra. Una joieria. L'orfebre, amb veu monòtona, els preguntà què volien.

—Dos anells. Material: or. Inscripció: “Amor per sempre, Mynn i Misako”. Joies: sí, diamants.

—D'acord —forjant els anells; anells forjats—, aquí té els seus anells. Or, inscripció: “Amor per sempre, Mynn i Misako”. Amb joia: diamant. Cent monedes d'or cada anell.

El guerrer va pagar i dues-centes monedes van desaparèixer, com per encanteri, de la immensa bossa que li

penjava del cinturó. Va donar un dels anells a la maga i tots dos se'l van posar a la mà esquerra.

—K pnses? No dius res.

—Ja fa un any k sortim juns.

—Tant? El tmps va dpressa kuan stas b!! :-)

—Sip, a mi tb em passa ;-)

—Pero k pnses a part d'axo?

—Perk no kdm un dia i ens viem? Akesta vgada de dbo, snse xcuses. Tu tb ho vols, oi?

—Sip.

—Tatravexes?

—Nose.

—Va, dona.

—Mo e d pnsar, Mynn.

—D k tns por?

—No s kom ets.

—Vam di k snse sekrts. No te amagat mai re. I se k tu tampok.

—Sip, Mynn, pero...

—Beto. El meu nom de dbo es Beto.

—Xk m lhas dit!!!???

—Dexem de jugar, Misiko. Prou. Veiemnos. Ja. Com et dius, en realitat?

—Em dic Ann.

* * *

El dos joves es van trobar al cap d'una setmana en un bar. Per descomptat, de decoració medieval. Van demanar un cafè amb llet cadascú. Era una situació ben estranya, quasi onírica: al cap de tant de temps es trobaven, per fi, l'un davant de l'altre. La Misiko, la maga de baix rang

que sempre fallava els encanteris, i en Mynn, una de les espases més veteranes i fortes de tot Hane. Un lluitador capaç de liquidar la majoria dels seus rivals d'un sol revés. Però aquella tarda plujosa tots dos tenien rostre: sense armadures, bastons de poder i túniques magenta. Sense una línia telefònica que els separés. Sense màscares, tot tímidesa i vergonya. Van passar dues hores al cafè i parlaren poca estona. La resta eren silencis incòmodes, mirades furtives —de les que defugen els ulls de l'interlocutor— i excuses per anar sovint al lavabo. De tant en tant somreien o, fins i tot, reien nerviosament. Recordaven alguna anècdota: l'atac dels Monjos de la Foscor, o el dia que els programadors van pujar la quota mensual per jugar. I després tornaven els minuts eternals de silenci i d'incomoditat. Van pagar els cafès amb llet, i, fent-se dos petons a la galta, es van acomiadar, una mica alleujats. Cap dels dos va girar la vista per veure com s'allunyava l'altre.

* * *

En Mynn, com cada vespre, entrà al Drac Moribund i va saludar a dos tipus cepats amb armadura negra i espases llargues. A la taula de costum hi seia la Misako, sola, esperant-lo.

—Misako, k tal? Ptons!

—Ptons, Mynn. B, i tu?

—Perfkte! K vols f, avui?

—K et sembla si nem a ls mines dl Nord? Diuen ke hi ha molta acció!

—Siiip!!!!

Submergits en un món d'uns i zeros, les dues ànimes van pensar un moment en què hauria pogut ser, per oblidar-se'n al cap d'un instant.

I el guerrer i la Maga van sortir de la posada, dirigint-se cap al Nord. Primer pararien a comprar provisions i potser una capa de pell de llop dels gels per a cadascun. A fora, tornava a nevar amb força. Tot marxava bé.

EL CLIP

Concepció Montserrat Jiménez Abril

Com cada matí, sona el despertador, impertinent com un grill, i no em queda més remei que saltar del llit com si m'esperés una amant a l'altra punta del món, per perdre el cul cap al despatx, amb tota la plèiade d'objectes diabòlics que m'alegren la visió només arribar i, el rei de tots, l'ordinador, que s'alça enmig de la taula en direcció a la porta, desafiant, com l'ull que tot ho veu, orgullós d'anar cegant a poc a poc els meus. Amb els papers que hi ha al seu voltant podria fer una foguera que assolaria mitja ciutat. De vegades entenc el deliri gairebé eròtic que deuen sentir els piròmans quan són a punt d'encendre el misto. Suposo que en el fons, darrere la solitud que emana un objecte tan vulgar com un fax, ha d'haver-hi algun encant ocult, que fins ara jo no he sabut trobar. Per això el maleeixo cada vegada que el veig vomitant papers i més papers.

A última hora em venç la son quan imprimeixo un esbós del que serà la meva tesi doctoral. Per molt que no m'ho han dit a la cara, sé que els meus amics són tan cabrits que m'han batejat com el Màster de l'Univers per

culpa d'aquesta afecció gairebé religiosa que tinc de colleccionar cursos i títols, molts d'ells trets simultàniament i miraculosament en un temps rècord. Potser tenen raó, però és que jo estic programat per estudiar. No he fet altra cosa en la vida, i crec que si ho deixés de cop agafaria una síndrome d'abstinència galopant. I ara que tinc pressa, se m'han acabat les grapes, i no puc cosir el meu esbós. Ja només em faltava aquesta aplicació estricta i implacable sobre la meva persona de la llei de Murphy per arrodonir-me el dia. He acabat unint els fulls amb desgana amb un clip que he trobat casualment al costat de l'ordinador.

Arribo a casa a tres quarts de quatre. El meu estómac comença a cantar, i mentre fregeixo a la paella l'arròs tres delícies que extrec del congelador sense cap complex, deixo la meva tesi a la taula del menjador i em canvio de roba. Ja ho sé que d'aquí a uns anys seré un "colesterós", però de moment la meva vida ja és prou complicada com per anar-me preocupant dels dinars que m'he de fer. I d'altra banda, ben mirat, mengi el que mengi tot pot ser nociu: la vaca boja, els pollastres contaminats, les hortalisses amb herbicides, i fins i tot l'aire que respiro és cancerigen, amb la quantitat de pol·lució i radioactivitat que desprenen les nuclears del voltant.

I em miro *Salsa Rosa* mentre vaig devorant sense miraments l'arròs tres delícies. I tot seguit em cronometro el mòbil per a fer la meva mitja hora de migdiada.

Així és la meva vida, no massa interessant, però fàcil. De vegades em sento com un vegetal, però me n'oblido quan arriba el meu company inseparable, l'estrès. Però no puc entretenir-me pensant aquestes banalitats, perquè hi ha una tesi doctoral que m'espera.

Un altre cop la fatalitat em persegueix i em cau la tesi a terra. Ja està, tots els papers esparsos com formigues acabant d'olorar un cartró cremat, i jo a collir-los. Però no els havia enganxat amb aquell cony de clip? On és ara? No sé per què, però és al cendrer. Tan malament estic? Jo no recordo haver-lo tret dels papers. Potser és que ja em comença a visitar l'Alzheimer.

Treballo en la meva tesi fins a altes hores de la nit. I quan deixo les ulleres a sobre la tauleta, noto una cosa freda i metàl·lica. Miro i, que curiós! El cony de clip.

I ja està, ja torna a començar un nou dia, i me l'inaugura novament el meu amic el despertador. Quan finalment decideixo llevar-me, entro somnolent al lavabo. Miro sense alterar-me aquesta cara ullerosa que m'he anat fabricant jo mateix a base d'hores i hores de dedicació constant, i em dispo a rentar-me-la com si me la pogués esborrar. Però de sobte, veig de reüll una cosa lluent al costat del sabó. Em fico les ulleres, i de cop m'espavilo: el clip!

No sé quina classe de malson és aquest, però em sento ridícul veient coses rares en un clip. De totes les explicacions que pugui trobar, l'última que penso considerar és que aquest objecte hagi aconseguit tenir vida pròpia, entre d'altres coses perquè sempre he estat un escèptic. No puc negar que tot això comença a no fer-me gens de gràcia, però no m'escalfaré el cap, sóc molt despistat i ahir a la nit vaig fer molt tard, potser vaig anar jugant a portar el clip d'un lloc a un altre sense adonar-me'n. A més, faig tard a la feina, així que a fer punyetes el clip.

Onze en punt del matí. El Josep entra disposat —o, almenys, això crec— a rescatar-me d'aquest maremagnum de papers que m'envolten com ratespenades. Anem al

Joscar i demanem un cafè cada un. I la meva momentània il·lusió que m'expliqui alguna xafarderia interessant per desconnectar del treball es veu ineludiblement frustrada: el molt pesat se'm posa a llegir el diari i a comentar-me les notícies sense tan sols adonar-se'n del meu avorriment sobirà. Resignat, m'apropro la tassa del cafè als llavis, i de sobte una esgarrifança em recorre el cos: surant en el cafè, com un cullerot en una bassa, rau el clip maleït. Naturalment, no li dic res al Josep perquè no vull que se me'n foti, i mentre ell segueix a la seva llegint les notícies sense cansar-se, me l'amago a la butxaca.

La resta del matí transcorre sense cap sobresalt i a la tarda continuo capficat en la meva tesi doctoral.

A la nit és diferent, em toca anar a sopar a casa la Mònica. Només arribar, ja me n'adono de la trampa mortal que em té preparada: a primera fila, els plats d'ostres obertes oferint-me al primer cop de vista l'animalet gelatinós, les copes de cava a punt de ser servides, i aquella suggerent aroma de canyella que deixen anar les dues espelmes que hi ha sobre la taula, i que comencen a embriagar-me els sentits.

Si la Mònica s'ha pres la molèstia de preparar-me tot aquest festí, no seré jo qui li hagi de fer un menyspreu inoportú i, per tant, faig el que considero més sensat que és oblidar-me'n de tot i gaudir de l'àpat que se m'ofereix. La Mònica, amb el seu escot en punta, està més provocadora que mai, i això em recorda que encara em falta tastar les postres. Quan m'atanso a ella, em fa un gest amb la mà, omple les dues copes de cava i, després de beure'n, m'ofereix la boca. Mentre deixo que el desig s'apropii del meu cos, li faig un bes apassionat mentre per darrere intento

afluixar-li els sostenidors infructuosament. Però, de sobte, noto que la seva llengua enllaçada en la meva li ha passat un cos estrany. M'aparto d'ella bruscamment i m'esgarrifo: enganxat a la meva llengua sagnant, com un pírcing, hi ha el clip incombustible. Me'n vaig de casa seva corrents tot acollonit.

I arribo a la meva esferèit, amb la mà tremolant i amb prou feines podent ficar la clau al pany. Obro el llum i se m'escapa un crit: penjant de la làmpada com una aranya famèlica hi ha el clip. Però em preocupa la ferida de la llengua, i em dirigeixo al lavabo a buscar cotó i aigua oxigenada per tallar-me l'hemorràgia. Comença, la coïssor, a maltractar-me la llengua, que ja està palpitant. Tanco els ulls i noto una cosa dura encastada en el cotó. Quan me'l trec de la boca i l'obro, veig el que ja m'imaginava: el clip. Rabiosament, el llenço al vàter i estiro la cadena tot i que intueixo que no em serà tan fàcil desfer-me'n.

Hauria de reflexionar. M'estic tornant boig? Tot això ha de tenir una explicació racional, fins ara, tot tenia, per a mi, una explicació racional. Però ara estic en un punt en què em noto tot tremolós i a punt de fer-me les necessitats a sobre. No pot ser que una cosa tan insignificant com un clip em mantingui en aquest estat, però, ateses les circumstàncies, no puc evitar-ho. Era com aquella por ridícula que tenia de petit a la foscor: tot i saber que era inofensiva, no podia fer mai que se me n'anés de dins aquella sensació estranya. Potser treballa massa i veig visions. Decideixo que he de descansar i em prenc un somnífer.

El somnífer tarda molt a fer-me efecte. Començo a notar la suor baixant-me pel nas i obro la finestra de l'habitació. A través d'aquesta, veig les persianes abaixades de les dels veïns. Fins ara jo era tan feliç com ells.

Finalment, el somnífer comença a fer-me efecte. Agraiït m'estiro al llit i tanco els ulls. Penso que potser tot ha estat un malson, i que m'hauria de prendre unes vacances. Tot seguit ja no penso res, la foscor m'envaeix. I, de cop, intueixo alguna cosa desagradable, mentre el meu cos resta immòbil sense poder moure ni un múscul. I noto la fredor del metall penetrant al meu nas, i, horroritzat, sento que el clip m'ha entrat i se n'ha anat cap a dalt. Vull xisclar, però no puc, vull moure'm, però no puc. Insisteixo a pensar: és un malson, desperta't. Tampoc no puc. I el clip ja m'ha arribat al cervell, on sento que se'm clava. I un altre clip em penetra pel forat del cul, i un cop dins sento que es reproduïx. Una munió de clips encadenats va pujant-me pels intestins i va donant voltes com una turbina. No n'han tingut prou amb la seva pseudoviolació que ara em volen fer malbé els budells. I segueixo sense poder-me moure. Un altre clip em penetra per l'orella. Amb això dedueixo que el meu destí és que se m'introdueixin clips per tots els orificis per apoderar-se del meu cos com si fossin alienígenes abductors. El pitjor és que noto que m'arriben a la gola, a la cavitat nasal i no em deixen respirar. Em falta l'aire i no puc fer res. Clips i més clips em martiritzen el cos i no puc fer res. Però el pitjor és que m'estic ofegant i vull aixecar-me del llit i no puc. Començo a tossir convulsivament. Els clips segueixen tapant-me les vies respiratòries. Finalment, aconseguixo aixecar-me del llit i abocar-me a la finestra. Intento cridar els veïns, però la veu no em surt. I noto un pes a la gola, com una força que em crida, i de sobte m'adono que m'he defenestrat.

Dia següent a tres quarts de nou. La Mònica es dirigeix al jutjat de guàrdia desitjant que sigui un dia tranquil i no hi hagi cap moguda. La informen que hi ha hagut un mort.

—És aquell advocat jove, el Rubèn, el coneixies? Diuen que s'ha tirat per la finestra. M'ho acaba de dir la forense. Tothom ja deia que era una mica raret. A més, estava molt obsessionat per la feina.

I la Mònica no diu res però deixa, distreta, sobre la taula aquell clip esmunyedís que acaba de treure's dissimuladament de dins de l'escot.

EL GRUP TÉ UN PROBLEMA

Miquel Ribas Figueras

El problema es cargola sobre si mateix. Es frega els tentacles llefiscosos i amb la llengua s'escura els queixals corcats. Entre tombarella i tombarella veu el grup, assegut al voltant d'una taula i a punt per celebrar la seva reunió setmanal.

El problema deixa de rebolcar-se i observa el grup amb excitació. Degusta el gargall de saliva que li omple la boca. Se l'empassa i s'encara a la taula de reunions. Fa espetegar els tentacles contra el terra, es redreça i comença a avançar, lentament. A cada pas que dóna, sorgeixen temptacions amb les quals desitjaria delectar-se. “Problema, Problema... concentra't! —s'ordena—, el teu objectiu és allà a baix, és aquell grup, són aquella gent..., no és aquest vell a qui fas esternudar tan fort que les ulleres li surten disparades, se li trenquen i el deixen cec i indefens enmig del carrer, com si fos un colom malalt, no és aquesta nena a qui fas fer la vertical enmig del pati oblidant-se que avui no s'ha posat calces, perquè les que li ha preparat sa mare li semblaven de vella... , no, Problema, no és res de tot això.”

Perquè, com més vulgui abraçar, menys incidència tindrà. I un problema amb poca incidència no és un problema, més aviat és un contratemps. Una cosa insignificant i fins i tot divertida per a alguns (“saps què? Em vaig ajupir per cordar-me la sabata i se’m va fer un set als pantalons!”). El problema escup en pensar tot això i, en fer-ho, s’esquitxa les puntes dels tentacles.

Al voltant de la taula, el grup discuteix. Les opinions desfilen sobre el moble amb la vanitat de les models. No es miren entre elles; tampoc s’escolten. Passegen, s’estar-rufen i intenten seduir els assistents: la primera s’aixeca les faldilles, ensenyant les cuixes fins gairebé a l’engonal. La segona pregona estadístiques irrefutables i mou els llavis amb lascívia. Més enllà, una tercera mostra les aixelles, una de peluda i l’altra de pelada, i somriu mentre se les assenya-la alternativament amb la mirada. I així successivament, amb tantes opinions com membres té el grup. Entre les més fortes es decidirà l’escaramussa: les més dèbils aniran desapareixent.

En un racó de la taula, per exemple, una opinió s’aferra a la vora amb una sola mà. Tot el cos li penja en el buit. Tot just manifestar-se, s’ha vist desplaçada pel cop de colze d’una companya. Ara és a punt de caure i s’expressa, per sota el guirigall que emergeix de la desfilada d’opinions, amb tímidesa i poc convenciment. Hi ha quelcom de patètic en el contingut de les seves paraules i la inseguretats amb què les diu. És ben evident que no se les creu: en realitat, li importen ben poc les idees que proclama i l’únic que vol és salvar-se. Però ha de continuar parlant per seguir existint. L’ombra d’aquesta paradoxa maquiavèl·lica plana damunt seu com un voltor a l’aguait. L’opinió penjant va perdent

el poc valor que tenia, fins al punt que, distretament, sense ni tan sols proposar-s'ho, una altra opinió li trepitja la mà mentre desfila i la fa caure abisme avall. L'opinió llença un crit esgarriós i mor esclafada, però cap dels presents arriba a adonar-se'n.

De formes més o menys escabroses, doncs, les opinions dèbils van sucumbint. La seva naturalesa incorporia fa que la sala de reunions no s'ompli de sang conforme moren degollades, estimbades o esclafades. Finalment, el grup es debat entre dues grans opinions, cadascuna de les quals incita els seus adeptes a animar-les amb tota mena de promeses d'improbable compliment.

Damunt la taula s'inicia aquest combat de gladiadors. Les faccions del grup procuren animar les aspirants respectives de diverses maneres. Uns piquen amb els peus a terra, els altres canten consignes visceral. L'ambient es caldeja. Els vidres s'entelen i l'alè dels presents, carregat de cafè, nicotina i restes d'entrepà, es condensa formant un núvol que queda encallat al sostre de la sala. La tensió és insostenible. Les opinions s'abraonen l'una sobre l'altra.

El problema arriba al camp de batalla quan la lluita es troba en la seva fase més bestial. Una opinió acaba d'arrencar-li els ulls a l'altra i aquesta es retorça de dolor als seus peus. Abans que els seus seguidors puguin celebrar-ho, però, l'opinió cega es llença als malucs de l'adversària li estripa faldilles i calces, i la deixa amb el cul a l'aire. L'opinió s'arrauleix sobre ella mateixa, aclaparada per una insuportable sensació de ridícul que els seus contrincants s'encarreguen d'exaltar cruelment amb tota mena d'escarnis. El problema, desconcertat, va d'una punta a l'altra de la taula i sacseja amb els tentacles les espatlles dels reunits. Ningú se l'escolta.

El problema s'aparta de la taula. L'angoixa l'oprimeix. Com en d'altres ocasions, cada vegada més freqüents, darrerament, sent el perill real de ser engolit pel caos. La consciència d'aquesta vulnerabilitat el fa arronsar els tentacles. També ell, a despit del seu poder sense parangó, és pres de la por i la incertesa. El temor a ser ignorat li encongeix el cor. Potser és que han après definitivament a complicar-se l'existència per si sols, a crear destorbs i maldecaps a través, per exemple, del simple procediment de reunir-se i posar quatre paraules en comú. Si és així, la vida deu ser prou funesta com per convertir en absurds els problemes funestos.

Mentrestant, però, l'opinió despullada no ha aconseguit recuperar el seu crèdit i el grup s'inclina, en gran majoria, per l'opinió cega, que amb les conques buides i palplantada de genolls enmig de la taula, aixeca els braços en senyal de victòria. Alguns perdedors remuguen i d'altres corren a canviar-se de camisa. Els vencedors es feliciten picant-se l'ullet i cloent els punys. Els més fervents es treuen l'americana i assisteixen l'opinió cega, netejant-li els esquitxos i els esputs que la cobreixen. Al mateix temps, un dels perdedors, mort de ràbia, obre una de les finestres de la sala, enxampa l'opinió desnonada per les cames i la llença de cap al carrer. Per un moment, es pot veure el seu cul blanc retallat contra els edificis de davant. Tot seguit, desapareix per sempre més i la finestra es tanca de nou. El problema, en veure-ho, comprèn que té una nova oportunitat per manifestar-se. Fet i fet, ploriquejar és una actitud impròpia d'algú com ell, més acostumat a repartir aflicció que no pas a patir-la. Pensa, bo i reincorporant-se, que potser aquesta sensibleria és cosa de l'edat (en efecte,

la tribulació que fins fa un moment l'aclaparava és nova dels darrers anys: de jove mai s'hagués permès aquestes febleses). El problema s'espolsa les angúnies i dispensa uns petits retrets de desdeny envers ell mateix. Instantàniament recupera l'empenta i el vigor que el caracteritzen i es disposa a passar a l'acció. Ja està a punt per atacar. Amb els tentacles alçats i tremolosos, apareix per darrere d'una de les cadires mentre fa espetegar silenciosament la seva llengua rasposa.

Després de la gran descàrrega emocional que ha invertit en la batalla argumental, el grup respira amb cert alleujament i és incapaç d'imaginar el perill que se li acosta. El problema comença a actuar individualment. D'entrada, reparteix pessigolles i picors que incomoden els particulars. Això fa que es moguin sense parar i deixin de prestar atenció a l'opinió vencedora. Excitat per aquest entremès tan infantil —el problema sempre ha tingut debilitat per les intervencions ridícules—, es disposa a passar a la següent fase del seu pla. Enxampa el fum de tabac de cada cigarreta encesa i el dirigeix, primer, als ulls i a la boca dels qui no fumen. Després es concentra en els mateixos fumadors, els quals, atònits, no encerten a comprendre per què el fum que inhalen es precipita de forma instantània al fons dels seus pulmons per no emergir-ne mai més. El mareig i la irritabilitat envaeix uns i altres mentre el problema es fa un panxó de riure i es colpeja el ventre amb els seus múltiples tentacles. De tant com el riure el fa plorar, s'ha d'aturar un moment per eixugar-se les llàgrimes que li regalimen rostre avall. Aleshores, inspirat per una pensada perversa, les aprofita per esquitxar els aparells d'aire condicionat i provocar així una avaria irreparable. A conseqüència

d'aquesta, la temperatura i la humitat ambiental assoleixen uns nivells veritablement desagradosos: les aixelles, més que suar, ragen, i els lloms esdevenen superfícies enganxoses on s'hi pot adherir de tot. Seguidament, el problema avança el temps i tots els rellotges marquen les sis de la tarda. Segons aquesta indicació, el grup porta reunit des de les dotze del migdia. Els assistents se n'adonen i inicien una rècula de lamentacions penoses. La gana, el cansament i l'obnubilació es reuneixen amb el mareig, la irritabilitat i la xafogor. El problema els acaba de donar l'empenta activant les melodies de tots els telèfons, fixos o mòbils. La cacofonia resultant és esgarrifosa. De forma definitiva, el grup perd la percepció de la realitat i es debat en un entorn de confusió i fastigueig absoluts. Ningú assisteix ja l'opinió cega. Desemparada i abandonada a la seva sort, tentineja per la taula buscant algú que l'acaroni. El problema llença contra ella la seva malícia tentacular i li fa la traveta. L'opinió es desploma sobre la cadira d'un dels seus partidaris i la caiguda, per efecte dòmino, se n'emporta uns quants més per endavant. La reacció dels afectats no es fa esperar, i és virulenta.

L'opinió cega és esquarterada sense que ningú faci res per impedir-ho. En realitat, mentre uns pocs la trossegen, la resta de presents procuren alleugerir les penúries que els ofenen per tots els mitjans: uns s'arrenquen els cabells de tant com els incomoden, d'altres es donen cops de cap contra la paret per fer callar les veuetes que els perforen l'enteniment (les veuetes, que són diferents per cadascú, diuen: "quina calor, quina calor", o bé, "quina set, quina set", o "quin fàstic, quin fàstic", etc.). Alguns corren cap a la porta per fugir, però el problema ha segellat el pany

amb saliva i els és impossible de sortir. Colpegen la fusta amb els punys i demanen socors, però ningú els sentirà perquè el problema converteix els seus crits en refilades de cadeneres a les oïdes dels veïns. La temperatura a la sala ja ha assolit els quaranta-cinc graus centígrads i continua pujant. La majoria és a punt de perdre la poca consciència que els queda. N'hi ha un que pugna per arribar a alguna finestra i llençar-se al carrer, com abans algú ha llençat una opinió. Li és igual que el pis estigui a trenta metres del terra. L'únic que vol és escapar d'aquell infern que a hores d'ara comença a cremar (el problema ha tirat els cendrers a terra, ha escampat les burilles per la moqueta i hi ha bufat al damunt). Els mobles i les parets, tot de material sintètic, prenen amb una rapidesa tan inqüestionable com fatal, i el grup, contemplat des de dalt per la mirada enfellonida del problema, traspasa conjuntament consumit per un incendi que destrueix l'enorme tasca d'uns quants lustres dedicats a les discussions, les assemblees i les votacions.

ÍNDEX

Dos germans asimètrics	5
<i>Lluís Oliván Sibat</i>	
Quinze minuts	9
<i>Jaume Calatayud Ventura</i>	
Com cada dia	17
<i>Núria Vila Mas</i>	
Ella.....	21
<i>Josep Gironès Descarrega</i>	
Sota els llençols de fil.....	31
<i>Jaume Comas i Gras</i>	
Conte de tardor.....	39
<i>David Figueres Felip</i>	
Modus vivendi	45
<i>M. Pilar Cabrerizo Lahoz</i>	
Contracte indefinit.....	53
<i>Enric Camps Valero</i>	
Bar	57
<i>Andreu Ballús Santacana</i>	

Una ambaixada excepcional.....	61
<i>Mark Planellas Witzsch</i>	
Ofici de titella	69
<i>Joan Rebagliato Nadal</i>	
Quan m'estimes (elogi del taxi).....	73
<i>Joan Rebagliato Nadal</i>	
El tren dels diumenges.....	77
<i>Carles Dordella Cayuelas</i>	
Probabilística.....	81
<i>Jordi Tristany Trench</i>	
El guerrer i la maga	85
<i>Jordi Dausà Mascort</i>	
El clip.....	93
<i>Concepció Montserrat Jiménez Abril</i>	
El grup té un problema	101
<i>Miquel Ribas Figueras</i>	

